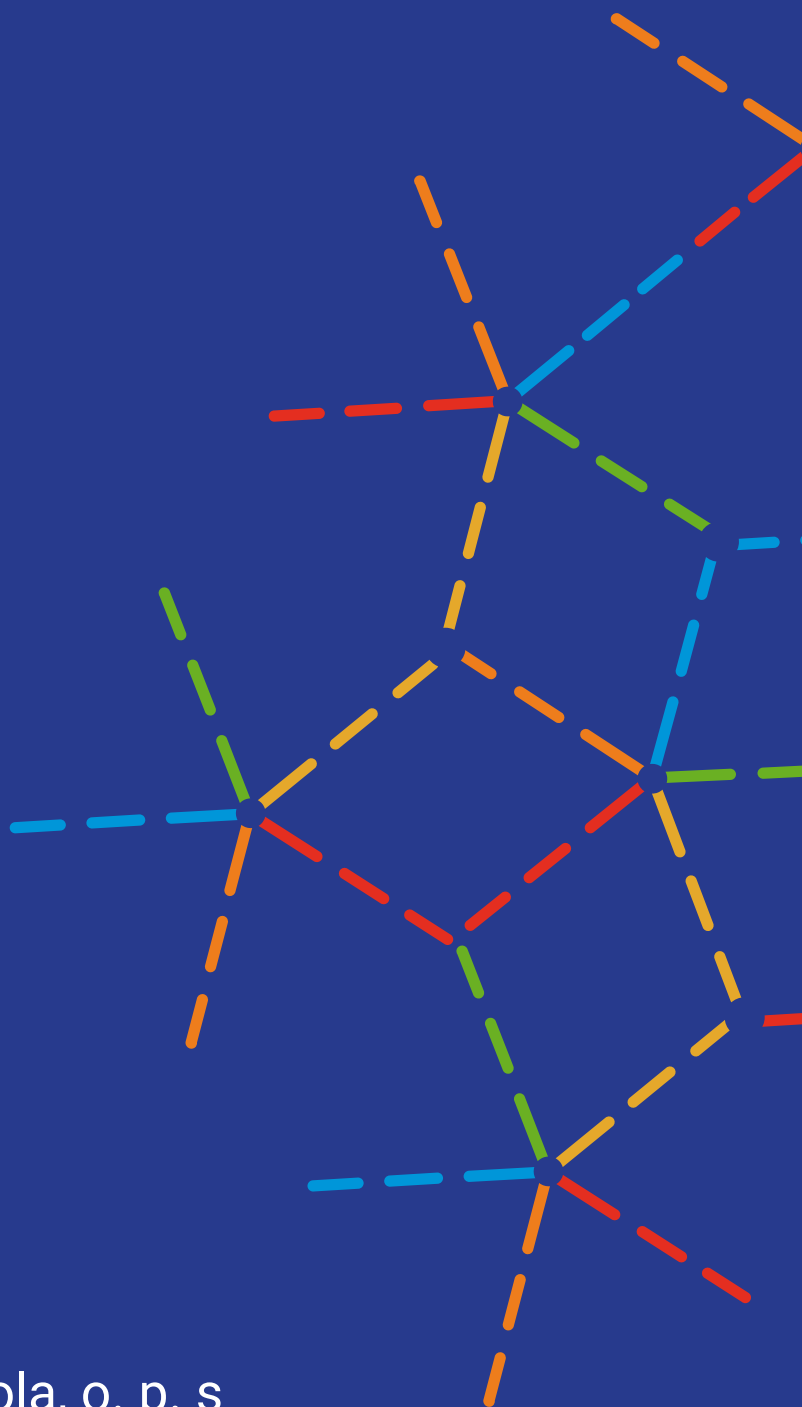

Metodika práce multidisciplinárního týmu v oblasti prevence a řešení předčasných odchodů ze vzdělávání

Zbyněk Němec a kol.

Nová škola, o. p. s.

Metodika práce multidisciplinárního týmu v oblasti prevence a řešení předčasných odchodů ze vzdělávání

Zbyněk Němec a kol.

Nová škola, o.p.s.

Metodika vychází ze zkušeností z projektů:

„Společně to dáme: Multidisciplinární týmy na ZŠ 5. května, Liberec a ZŠ Benešov nad Ploučnicí“.

Číslo projektu: CZ.03.02.01/00/22_029/0001342;

„Společně to dáme: Multidisciplinární týmy na školách v ORP Rumburk“.

Číslo projektu: CZ.03.02.01/00/22_029/0001341;

„Jsme s vámi, buďte s námi: Působení multidisciplinárních týmů na ZŠ Vojanova, Děčín s cílem předcházet předčasným odchodům ze vzdělávání“.

Číslo projektu: CZ.03.02.01/00/22_029/0004221;

„Jsme s vámi, buďte s námi: Působení multidisciplinárních týmů na ZŠ Havlíčkova, Litoměřice s cílem předcházet předčasným odchodům ze vzdělávání“.

Číslo projektu: CZ.03.02.01/00/22_029/0004222.

Financováno z Operačního programu Zaměstnanost plus.

Tvorba a vydání metodiky jsou financovány Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Zaměstnanost plus.

Obsah

Úvod	4
1. Základní obecná východiska pro práci multidisciplinárního týmu	6
1.1 Cíle práce multidisciplinárního týmu	6
1.2 Žáci se sociálním znevýhodněním a role jednotlivých členů týmu	7
1.3 Organizace práce v týmu	9
1.4 Etika týmové (spolu)práce	12
2. Asistent pedagoga: propojování formálního a neformálního vzdělávání	14
3. Odborník na duševní zdraví: psychická podpora žáků	17
4. Psycholog/psychoterapeut: psychická podpora pedagogů	21
5. Sociální pracovník: řešení sociálních problémů žáků a jejich rodin	24
Místo závěru: Mám radost z....	28
O Nové škole, o.p.s.	30
Použité zdroje	30
Příloha 1: Sociální role školy a náplň práce jednotlivých pracovníků	31
Příloha 2: Formulář souhlasu zákonného zástupce žáka s podporou multidisciplinárního týmu	33
Příloha 3: Formulář souhlasu s poskytnutím podpory v době výuky	36
Příloha 4: Formulář přihlášky do odpoledního klubu	37
Příloha 5: Formulář přihlášky na letní příměstský tábor	38

Úvod

Kvalita života společnosti do značné míry závisí na životní úrovni a rozsahu dosaženého vzdělání členů dané společnosti. Proto, chceme-li, aby úroveň našeho života byla dobrá a aby se nám pospolu žilo příjemně, musíme usilovat o co nejvyšší kvalitu vzdělání všech dětí a žáků – čím lepší vzdělání dostanou, tím lépe se nám všem bude v naší společnosti žít.

Součástí celkové snahy o kvalitu ve vzdělávání musí být i pomoc při překonávání různých bariér, které se ve vzdělávání dětí a žáků objevují. Některé z těchto bariér jsou podmíněné fyzicky, přítomností zdravotního postižení nebo znevýhodnění, a školy je často úspěšně překonávají ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními. Jiné bariéry jsou ale způsobené sociálně, například chudobou nebo sociálním vyloučením rodiny žáka, a pro překonávání těchto bariér až do nedávna školy příliš efektivních nástrojů neměly.

Projekty obecně prospěšné společnosti Nová škola, z nichž tato metodika vychází, se proto soustředily primárně na podporu škol při překonávání sociálně podmíněných bariér ve vzdělávání žáků. Práce asistentů pedagoga, sociálních pracovníků a odborníků na duševní zdraví, kteří při školách během několika let působili, byla zaměřena na zlepšování celkového wellbeingu a vzdělávacích výsledků žáků tak, aby se předešlo předčasným odchodům těchto žáků ze vzdělávání, a naopak aby byly vytvořeny co nejlepší podmínky pro úspěšné pokračování žáků v dalším vzdělávání. Současně s podporou žáků byla ve školách úspěšně ověřována i psychologická podpora, kterou psychologky a psychoterapeutky poskytovaly pedagogům působícím ve třídách s větším množstvím žáků se sociálním znevýhodněním.

Samotný text této metodiky se soustředí popis fungování multidisciplinárního týmu i jeho jednotlivých pozic. Cílem metodiky je popsat zkušenost získanou během několika let práce multidisciplinárních týmů při základních školách vzdělávajících větší množství žáků se sociálním znevýhodněním, a to pokud možno tak, aby text metodiky mohl sloužit jako inspirace pro všechny školy – nebo se školami spolupracující neziskové organizace – při zavádění jednotlivých pozic z multidisciplinárních týmů do jejich vlastní praxe¹.

Autoři metodiky si současně uvědomují, že zásadní překážkou při zavádění některých nových pozic a forem podpory do vzdělávání nemusí být primárně absence metodiky (které tímto textem předcházejí), ale chybějící legislativa, která by vznik nových pozic umožnila, nedostatek odborníků, kteří by na nových pozicích mohli být zaměstnaní, nebo i absence finančních zdrojů, ze kterých by mohly školy nebo s nimi spolupracující organizace nové pozice a formy podpory zaplatit. V tomto ohledu nezbývá, než upínat společnou naději k racionalitě, která je legislativním ukotvením a s financováním podpůrných pozic a opatření spojena: Podle některých sociologických studií člověk, který úspěšně projde vzdělávacím systémem a získá alespoň střední vzdělání, přinese, ve srovnání s člověkem bez ukončeného středního vzdělání, za celý svůj život do veřejného rozpočtu o přibližně 2,5 milionu korun více (PAQ & IDEA, 2020). Jedna třída žáků, kteří získají potřebou podporu a v budoucnu uspějí ve vzdělávání, může v budoucnu přinést naší společnosti řádově desítky milionů korun do veřejných rozpočtů, a to nemluvě o tom, jak vyšší vzdělání snižuje míru kriminality a zvyšuje míru subjektivní životní spokojenosti. Investice do podpůrných pozic popsanych v této metodice jsou tak více než návratnou investicí do budoucnosti naší společnosti – snad to budou mít v následujících letech na paměti i ti, kteří o těchto investicích rozhodují.

---

¹ Text současně může sloužit i jako inspirace pro zřizovatele škol, kteří by chtěli své školy podpořit a umožnit jim zřizování a financování pozic v multidisciplinárních týmech zahrnutých.

A když už se Vám povede podpůrné pozice do školy nebo přidružené neziskové organizace získat, jak pak nastavit jejich práci a spolupráci? Jaké strategie se v tomto osvědčily a na co si naopak dávat pozor? Na tyto a některé další otázky spojené s fungováním multidisciplinárních týmů Vám snad přinese odpovědi tato metodika...

Metodologická poznámka

Tato metodika vznikala v letech 2023 až 2026 v rámci práce multidisciplinárních týmů Nové školy, o.p.s. v základních školách vzdělávajících větší množství žáků se sociálním znevýhodněním. Týmy zahrnovaly pozice asistentů pedagoga, sociálních pracovníků, odborníků na duševní zdraví a psychologů/psychoterapeutů a působily při školách v Benešově nad Ploučnicí, Děčíně, Krásné Lípě, Liberci, Litoměřicích a ve Šluknově.

Data, na základě kterých metodika vznikla, byla sbírána v rámci průběžných konzultací jak s jednotlivými týmy, tak i se zástupci vybraných profesí. Konzultace probíhaly vždy několikrát ročně, částečně online (v prostředí MS Teams) a částečně osobně ve školách, ve kterých týmy působily. Z konzultací byly průběžně pořizovány písemné záznamy, jejichž obsahová analýza je dominantním zdrojem obsahu celé metodiky.

Poděkování

Za spolupráci děkujeme pracovnícím a pracovníkům těchto škol:

Základní škola a Mateřská škola Benešov nad Ploučnicí

Základní škola a Mateřská škola Děčín VIII, Vojanova 178/12

Základní škola a Mateřská škola Krásná Lípa

Základní škola, Liberec, ul. 5. května 64/49

Základní škola Litoměřice, Havlíčkova 32

Základní škola J. Vohradského Šluknov, okres Děčín

1. Základní obecná východiska pro práci multidisciplinárního týmu

Multidisciplinární týmy, jak už je jasné z jejich označení, sdružují různé profese s různým charakterem vykonávané činnosti. Jakkoli se jejich kvalifikace i náplně práce liší, mají pracovníci týmů jeden společný hlavní cíl – tím je překonávání vzdělávacích bariér a podpora co nejvyšší úrovně dosahovaného vzdělávání žáků². Společně pracovníci týmů také sdílejí pracovní prostředí, společně si potřebují předávat potřebné informace, společně potřebují být ukotveni ve sdílené etice determinující jejich přístup k vykonávané práci... teprve pak mohou ve vzájemné synergii vytvářet komplexní síť podpory žáků, jejich zákonných zástupců i pedagogů a škol³.

Co konkrétně je tedy pro tým společné a jaké jsou základy týmové spolupráce?

1.1 Cíle práce multidisciplinárního týmu

Multidisciplinární týmy ve školách nebo ve spolupracujících neziskových organizacích jsou primárně zaměřeny na podporu vzdělávání žáků, cíle jejich práce tedy korespondují s obecnými cíli vzdělávání, mezi kterými školský zákon na první místa řadí „rozvoj osobnosti člověka, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, výkon povolání nebo pracovní činnosti, získávání informací a učení se v průběhu celého života“ a také „získání všeobecného vzdělání nebo všeobecného a odborného vzdělání“ (školský zákon, § 2).

U žáků se sociálním znevýhodněním je cesta k dosažení výše uvedených vzdělávacích cílů komplikována různými bariérami – a právě na odstraňování těchto bariér je zaměřena činnost multidisciplinárních týmů.

V obecném zaměření práce týmů vychází z požadavku Úmluvy o právech dítěte, která byla přijata v OSN v roce 1989 a od roku 1991 platí i na území České republiky. V článku 3 tato úmluva říká, že „zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí“. I práce multidisciplinárních týmů je plánována a realizována tak, aby vždy směřovala v první řadě k naplnění zájmu dítěte.

V pojetí projektů, ze kterých tato metodika vychází, je práce multidisciplinárních týmů zaměřena na podporu žáků se sociálním znevýhodněním. Při vymezení této cílové skupiny žáků lze vycházet z definice stanovené metodikou vydanou Národním pedagogickým institutem ČR – tato definice říká, že: „Za žáka se sociálním znevýhodněním považujeme žáka, v jehož vzdělávání lze identifikovat výrazné bariéry vznikající v důsledku sociálně podmíněných (tj. ne-zdravotních) příčin.“ (Němec, 2025, s. 8)⁴

2 Pro snazší srozumitelnost a čtivost textu je v metodice používán termín „žák“ pro označení žákyní i žáků. Stejně tak termíny pedagog, učitel apod. označují pedagožky i pedagogy, učitelky i učitele atd.

3 Metodika vychází ze zkušeností z projektů, ve kterých multidisciplinární týmy byly zřizovány neziskovou organizací (Novou školou, o.p.s.), která se zapojenými základními školami při každodenní práci týmů úzce spolupracovala. Alternativní možností fungování týmů by bylo jejich zřizování přímo v rámci základních škol. Text metodiky je záměrně koncipován tak, aby mohl být funkční v obou těchto variantách formálního zastřešení multidisciplinárních týmů.

4 Alternativně k označení cílové skupiny „žáci se sociálním znevýhodněním“ se lze v různých projektech i v praxi setkat s označeními jako „žáci ohrožení školním neúspěchem“, „žáci ohrožení předčasnými odchody ze vzdělávání“ nebo „žáci s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu odlišných kulturních a životních podmínek“. Všechna tato označení lze vnímat jako víceméně synonymní. Vzhledem k širokému rozšíření označení „žák se sociálním znevýhodněním“ a také vzhledem k tomu, že ministerstvo školství v roce 2025 toto označení nově zaneslo i do pravidelného výkaznictví všech škol v regionálním školství, je i v textu této metodiky dále využíváno toto označení cílové skupiny žáků.

V základní rovině tedy platí, že **hlavním cílem multidisciplinárních týmů je zajišťovat a podporovat aktivity směřující k maximálnímu možnému rozvoji osobnosti a vzdělanostní úrovně žáků se sociálním znevýhodněním**. Tento cíl naplňují týmy jak přímo, prostřednictvím přímé práce s žáky, tak i nepřímo, prostřednictvím podpory zákonných zástupců žáků nebo i učitelů, kteří s žáky pracují.

Tento cíl je vhodné v týmu sdílet a podle potřeby si jej i po čase připomínat tak, aby se pod tlakem každodenních aktivit a starostí nezačal postupně z práce týmu vytrácet.

Pro naplnění tohoto cíle musí mít týmy také dostatečné časové kapacity, ve kterých dají prostor samotným žákům. Pracovníci týmů vždy musí mít čas na to, aby alespoň v základních obrysech poznali svět žáka, aby se mohli žáka ptát na to, co jeho samotného trápí nebo zajímá, co by on sám ve svém vzdělávání nebo i obecně v životě potřeboval.

1.2 Žáci se sociálním znevýhodněním a role jednotlivých členů týmu

Žáci se sociálním znevýhodněním tvoří poměrně heterogenní skupinu, společná je pro ně ale skutečnost, že v jejich vzdělávání můžeme dlouhodobě identifikovat bariéry vyplývající ze specifik v jejich sociálním zázemí. Od roku 2023 se ve školách postupně rozšiřuje použití metodiky identifikace dětí a žáků se sociálním znevýhodněním – v aktualizovaném znění tuto metodiku vydal Národní pedagogický institut v roce 2025⁵ - a podle pokynů MŠMT uváděných ve formuláři pro pravidelné výkaznictví škol by tato metodika měla být od roku 2026 používána ve všech školách v ČR⁶.

Metodika identifikace (Němec, 2025) definuje sociální znevýhodnění žáků v sedmi různých oblastech, přičemž – jak ukazuje tabulka č. 1 – na každou z těchto oblastí může být přímo navázána role vybraných členů multidisciplinárního týmu. Zároveň platí, že při popisu práce týmu je perspektiva rozšířená i o potřeby učitelů, protože i naplnění potřeb učitelů je důležité pro fungování celého organismu školy a má vliv na wellbeing a vzdělávání žáků.

---

5 Metodika je volně dostupná zde: <https://zapojmevsechny.cz/clanek/994-vychazi-rozsirena-a-aktualizovana-verze-metodiky-k-identifikaci-deti-a-zaku-se-socialnim-znevychodnenim>

6 Viz výkazy a metodické pokyny MŠMT dostupné zde: <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/metodicke-pokyny-a-vzory-formularu>

Tabulka č.1

**Sociální znevýhodnění žáků, potřeby pedagogů
a role pracovníků multidisciplinárních týmů**

SOCIÁLNÍ ZNEVÝHODNĚNÍ ŽÁKŮ A ROLE PRACOVNÍKŮ MT			
	Oblast znevýhodnění (podle Němec, 2025)	Pozice v MT	Možná intervence
PODPORA ŽÁKŮ	A. Žák nemá přiměřenou podporu vzdělávání v domácím prostředí.	asistent pedagoga	doučování pro žáka v rámci odpoledního klubu nebo i individuálně
		sociální pracovník	podpora domácí přípravy žáka v rodině
	B. Žák nemá v dostatečné míře osvojený vyučovací jazyk.	asistent pedagoga	doučování pro žáka v rámci odpoledního klubu
	C. U žáka se objevuje náročné chování vznikající z ne-zdravotních důvodů.	odborník na duševní zdraví	terapeutická podpora žáka/ pomoc učitelům formou konzultací nebo při realizaci preventivních programů
		sociální pracovník	komunikace se zákonnými zástupci žáka
		psycholog/ psychoterapeut	podpora učitelů při realizaci třídnických hodin
	D. Žák má malou motivaci k učení a nízkou účast ve vzdělávání.	sociální pracovník	komunikace se zákonnými zástupci žáka
		asistent pedagoga	doučování pro žáka v rámci odpoledního klubu nebo i individuálně
		odborník na duševní zdraví	podpora motivace žáka
	E. Žák má problémy v soustředění na výuku v důsledku nedostatečného naplnění jeho psychických potřeb.	odborník na duševní zdraví	terapeutická podpora žáka
		sociální pracovník	podpora žáka v domácím prostředí/ navázání žáka a jeho rodičů na další služby
	F. U žáka se objevují bariéry ve vzdělávání v důsledku nedostatečného naplnění jeho fyzických a materiálních potřeb.	sociální pracovník	podpora rodiny žáka/ navázání žáka a jeho rodičů na další služby
	G. Zákonný zástupce žáka nespolupracuje se školou.	sociální pracovník	zjištění příčin nespolupráce/ zajištění komunikace s rodiči žáka v místě bydliště
		odborník na duševní zdraví	nabídka terapeutické podpory pro rodiče žáka
POTŘEBY PEDAGOGŮ A ROLE PRACOVNÍKŮ MT			
	Oblast potřeb pedagogů	Pozice v MT	Možná intervence
PODPORA PEDAGOGŮ	psychické potřeby pedagogů	psycholog/ psychoterapeut	terapeutická práce se členy pedagogického sboru/ psychosociální podpora pedagogů
	sociální potřeby pedagogů	sociální pracovník	zprostředkování kontaktů a navázání učitelů na další služby

1.3 Organizace práce v týmu

Promyšlená a systematizovaná (spolu)práce v týmu je nutnou podmínkou pro to, aby jednotlivé pozice v týmu mohly v plné míře plnit své role, zajistily potřebnou podporu žáků, a současně aby se jejich činnosti zbytečně nepřekrývaly. Od počátečních fází plánování práce v týmu je vhodné postupovat po následujících krocích, přičemž kroky 1 až 5 by měly být realizovány, nebo alespoň zahájeny, ještě před začátkem práce týmu, optimálně třeba před zahájením nového školního roku, v přípravném týdnu. Dílčí kroky by měly zahrnovat následující:

1) Ještě před zahájením práce týmu je žádoucí alespoň jedno společné setkání pro pracovníky multidisciplinárního týmu, vedení školy a pracovníky školního poradenského pracoviště, kde si přítomní společně **sestaví jednoduchou analýzu potřeb, příležitostí a probíhajících aktivit školy**. Smyslem analýzy je získat přehled o tom, v jakých oblastech je v následujícím období práce multidisciplinárního týmu nejvíce potřeba, a zároveň předejít nadměrnému zatížení u pracovníků týmu i školy. Při sestavování analýzy je možné a vhodné vycházet i z dokumentů, které jsou k situaci školy dispozici, včetně třeba školního vzdělávacího programu, zpráv České školní inspekce nebo dokumentace popisující potřeby konkrétních žáků⁷. Zejména v případě škol realizujících vícero různých projektů je potřeba průběžně plánovat týmovou činnost tak, aby nekladla příliš velkou zátěž na pedagogický sbor (třeba prostřednictvím velkého počtu akcí pro pedagogy). Nejpozději v návaznosti na toto setkání by měli mít pracovníci týmu od zaměstnavatele stanovený taxativní výčet činností, které by měly být součástí jejich pracovní náplně.

2) Z praktického hlediska je potřeba **vytvořit vhodné zázemí pro členy týmu**. Při výběru kanceláře je potřeba myslet na to, že pozice odborníků na duševní zdraví a psychologů/psychoterapeutů potřebují pro svou práci klidné místo s dostatkem soukromí. Pracovna pro tyto pracovníky by také neměla být v těch nejfrekventovanějších prostorách školy – projektové zkušenosti ukazují, že to, že žák nebo učitel může být ve škole ostatními viděn, jak vstupuje do pracovny terapeuta, může být pro některé žáky nebo učitele překážkou, kvůli které službu nevyhledají. Pro sociálního pracovníka je naopak optimální kancelář, která je pro všechny učitele i žáky snadno dostupná.

Pro asistenty pedagoga, kteří realizují pro žáky odpolední kluby a doučování, je potřeba vybrat prostory vhodné pro práci se skupinou žáků. Optimální jsou stabilní prostory s dostupným počítačovým vybavením, doplněné o nárazovou možnost využívat s žáky i jiné prostory školy (hřiště, tělocvičnu ad.).

3) V rámci společné rady je nezbytné předem **domluvit rozdělení kompetencí a s nimi souvisejících pracovních aktivit mezi členy multidisciplinárního týmu a pracovníky školního poradenského pracoviště**. Toto je pro práci týmu zcela zásadní krok, protože kompetence některých profesí se mohou překrývat – například sociální pracovníci mohou mít v týmu na starosti podobou agendu jako výchovní poradci nebo sociální pedagogové, práce odborníků na duševní zdraví zase může být v lecčem totožná se zadáním pro školní psychology. Navíc rozdělení kompetencí a pracovních úkolů nelze předem stanovit pro všechny týmy a školy stejně, jednotlivé týmy a školy se totiž v praxi velmi liší v tom, které pozice a v jak velké výši pracovního úvazku mají obsazené; proto je potřeba rozdělení kompetencí a pracovních úkolů stanovovat pro každý tým a každou školu individuálně.

---

⁷ Pokud by se s touto dokumentací pracovníci týmu seznamovali ještě před nástupem do práce, je potřeba s nimi uzavřít samostatnou písemnou dohodu se závazkem jejich mlčenlivosti k citlivým údajům obsaženým v těchto dokumentech.

Při rozdělování kompetencí a úkolů v týmu je vhodné primárně vycházet z potřeb žáků, pedagogů a školy. Pokud má tým takto v prvním kroku formulovaný seznam potřeb, je možné v druhém kroku ke každé potřebě přiřadit pracovníka, který na danou potřebu bude svou činností reagovat – tj. který bude mít danou oblast na starosti. I tak samozřejmě u některých potřeb/oblastí budou uváděni třeba pracovníci dva, kteří se pak následně spolu dohodnou, jak si danou agendu rozdělí – např. jeden může dané téma řešit u žáků prvního stupně, druhý se může věnovat tématu u žáků ze stupně druhého.

Alternativou k formulování vlastního seznamu potřeb, který by měl být východiskem pro rozdělení kompetencí a aktivit mezi členy týmu, může být i použití seznamu aktivit, které by měly být součástí sociální role školy – tento seznam aktivit vytvořil kolektiv autorů z Národního pedagogického institutu a v modifikované verzi, která už vytváří u každé aktivity prostor pro pověřeného pracovníka, je uveden v příloze č. 1 této metodiky.

Zajímavou zkušeností z realizace projektů je případné zohlednění genderového hlediska pro rozdělování kompetencí a zadávání úkolů jednotlivým pracovníkům týmu. Mezi žáky se sociálním znevýhodněním se objevují chlapci z neúplných rodin, často vyrůstající jen s maminkou a postrádající určitý mužský vzor – je-li součástí týmu na některé z pozic muž, je vhodné i toto hledisko zohlednit a přidělit podporu těchto chlapců právě tomuto pracovníkovi týmu.

4) Další důležitou podmínkou pro efektivní fungování týmů je nastavení systému předávání informací mezi členy týmu a s tím související plánování společných porad. Sdílení relevantních informací o žácích a koordinace postupů mezi pracovníky je pro celý proces podpory zásadní, mimo jiné i proto, aby se nestávalo, že stejnému zákonnému zástupci žáka volají v jeden den tři různí pracovníci školy, nebo naopak, že se aktuální situace žáka neřeší, protože všichni pracovníci týmu mají dojem, že se daným problémem zabývá někdo jiný.

Základem pro předávání potřebných informací a společné plánování jsou pravidelné porady týmu, jejichž nastavení ovšem není úplně jednoduché – například pozice odborníků na duševní zdraví a psychologů/psychoterapeutů se ve škole zpravidla střídají ve sdílené kanceláři, práci proto mají záměrně naplánovanou na odlišné dny, a je tak těžké nastavit společnou týmovou poradou tak, aby se mohli účastnit oba. V tomto ohledu je vhodné plánovat porady tak, aby se mohl zúčastnit hlavně odborník na duševní zdraví, který ve větším rozsahu potřebuje sdílet informace hlavně se sociálním pracovníkem; naproti tomu u psychologa/psychoterapeuta může vzhledem k povaze práce stačit, když se porady zúčastní třeba jen jednou nebo dvakrát za měsíc.

Porady týmu mohou být v jakémkoli čase, který pracovníkům nejvíce vyhovuje. Aby porada nekořelovala pracovníkům s přímou prací s žáky, může být například i v ranních hodinách, třeba od 7:15, optimálně formou společné snídaně. Vzhledem k částečným úvazkům některých pracovníků týmu je vždy vhodné zvážit i hybridní formát, ve kterém by se někteří pracovníci mohli na poradou připojit i jen online, s možností záznamu porady, aby si mohli nepřítomní pracovníci pustit poradou zpětně ze záznamu (s ohledem na možné citlivé informace, které mohou být součástí porady, je vhodné uchovávat záznam jen nezbytně dlouhou dobu, např. jen po dobu jednoho týdne).

Koordinací porad⁸ a vlastně i celkové práce týmu je vhodné pověřit zpravidla toho pracovníka týmu, který disponuje nejrozsáhlejším pracovním úvazkem a má tak na tuto činnost potřebné časové kapacity. Nejčastěji jde o sociálního pracovníka, ke zvážení jsou ale i jiné týmové pozice. Důležité je v tomto ohledu zdůraznit, že koordinující pracovník není ve vztahu k ostatním jejich nadřízeným, nepřísluší mu tedy rozhodovat o pracovní náplni ostatních, jeho rolí je ale pomáhat s předáváním informací a zajištěním určité synergie pracovních sil v týmu.

V případě, že multidisciplinární tým působí odděleně od školního poradenského pracoviště (ŠPP), je potřeba zajistit i propojení týmu a ŠPP – to lze buď formou společných porad anebo pověřením vybraného pracovníka; i v tomto případě to bývá sociální pracovník, který se účastní jak porad multidisciplinárního týmu, tak i porad ŠPP. Současně je vhodné vytvořit pracovníkům týmu i ŠPP prostor pro méně formální setkávání, třeba ve sborovně u kávovaru...

5) Na samotném začátku práce multidisciplinárního týmu je potřeba **předat základní informace o jednotlivých pozicích v týmu všem pedagogickým pracovníkům školy**. Už od první chvíle, kdy členové týmu nastoupí do školy, by všichni pedagogičtí pracovníci měli mít k dispozici informace o tom, jakou roli budou jednotliví pracovníci v ekosystému školy zastávat, jaké služby mohou žákům i učitelům nabídnout a s jakými požadavky se na pracovníky týmu pedagogové mohou/mají obracet. Tyto informace by mělo pedagogům předat vedení školy, ideálně na některé ze společných porad, a pokud možno už za přítomnosti pracovníků multidisciplinárního týmu, kteří se rovnou mohou všem pedagogům představit a doplnit informace o charakteru svých služeb.

Je potřeba počítat také s variantou, ve které vedení školy je přesvědčeno o potřebnosti služeb pracovníků multidisciplinárního týmu, část pedagogického sboru ale s vedením toto přesvědčení nesdílí – v takovém případě je potřeba, aby vedení školy jasnými argumenty vysvětlilo všem pedagogům, proč je práce multidisciplinárního týmu ve škole potřeba.

6) Základní **informace o jednotlivých pozicích v týmu je vhodné předat i rodičům žáků**. Představení může probíhat například formou distribuce letáku se základními informacemi o týmu, popisem náplně práce jednotlivých pozic, kontakty na jednotlivé pracovníky a ideálně třeba i fotkami jednotlivých pracovníků. Vedle letáku by obdobné informace měly být i na webu školy.

7) V počátcích fungování multidisciplinárního týmu se může stát, že někteří pracovníci týmu nastupují na svou pozici nově, bez zkušeností s výkonem dané pozice a/nebo bez zkušenosti s prací ve školství. Je-li to v místních podmínkách možné, je vhodné **propojit nově nastupující pracovníky se zkušenějšími kolegyněmi a kolegy** vykonávajícími podobnou práci. Vzhledem k tomu, že pracovníci multidisciplinárního týmu jsou ve školách na dané pozici obvykle jediní, je vhodné toto propojení se zkušenějšími kolegyněmi a kolegy hledat i napříč školami, a to jak regionálně (propojení s podobnými pozicemi v okolních školách), tak třeba i v rámci různých profesních asociací (např. sociální pracovníci mohou čerpat inspiraci z práce kolegyň a kolegů sdružovaných v Asociaci sociálních pedagogů).

---

⁸ V rámci pilotních projektů byly odlišovány porady zaměřené na vlastní práci týmu s žáky (rodiči, učiteli) a porady organizačního charakteru, které v projektech zaštiťovali projektoví koordinátoři týmů. V tomto ohledu je metodika formulována tak, aby nespolehlala na projektové řízení (ideálně tak, aby se týmy mohly stát stálou součástí práce škol či se školami spolupracujících organizací), role projektových koordinátorů týmu zde proto není nijak podrobněji specifikována. Pokud by ale i v budoucnosti byly týmy zřizovány mimo školy, v rámci činnosti neziskových organizací, bude potřeba uvnitř organizace specifikovat pracovníka, který bude mít koordinaci týmu na starosti.

8) V dlouhodobém horizontu je při organizaci práce multidisciplinárního týmu vhodné **nezapomínat na další vzdělávání členů týmu**. Vzhledem k rozmanitosti potřeb žáků se sociálním znevýhodněním se všichni členové multidisciplinárních týmů ve své praxi nutně setkávají se situacemi, na které nebyli a ani nemohli být předem připraveni. Každý člen týmu by proto měl mít podle svých profesních potřeb nastavený plán svého dalšího vzdělávání, díky kterému se bude rozšiřovat jeho připravenost na řešení složitých situací z praxe. Součástí takového vzdělávání může být účast na specializačních kurzech, ale i třeba účast na webinářích⁹ nebo samostudium doporučené literatury.

9) V neposlední řadě projektové zkušenosti ukazují, že při organizaci práce multidisciplinárního týmu je potřeba **počítat se specifickými úskalími**, která „přirozeně“ vyplývají z nastavení práce týmu i jeho jednotlivých pozic.

Například, opakovaně se v práci týmů v praxi ukazuje, že v některých případech, u některých žáků a jejich zákonných zástupců, navzdory veškeré snaze pracovníků z multidisciplinárního týmu není pokrok takový, jaký by byl očekáván. Důsledkem opakování těchto situací pak může být i zvýšené ohrožení syndromem vyhoření. I proto je vhodné dlouhodobě připomínat pracovníkům týmu i jejich spolupracovníkům ze školy dvě důležitá pravidla:

- I. Někdy člověk může udělat maximum, a stejně se očekávaná změna nedostaví.
- II. Někde není k dispozici dobré řešení, a my musíme vybírat z plejády špatných řešení to nejmeně špatné.

V tomto ohledu může velmi pomoci zajištění supervize, která nejen že facilituje komunikaci uvnitř týmu, ale může být i dobrou prevencí syndromu vyhoření při práci v týmu.

V rámci práce se školním sborem je pak vhodné počítat s možnými úskalími ve spolupráci s učiteli druhého stupně, kteří, ve srovnání se jejich prvostupňovými kolegy, méně znají své žáky a jsou obecně více orientovaní na vyučovací předmět.

1.4 Etika týmové (spolu)práce

Důležitou součástí obecného fungování multidisciplinárních týmů je sdílená etika práce s žáky, jejich rodiči a pedagogy. Tato sdílená etika zahrnuje mj. následující důležitá témata:

Mlčenlivost. Pro pracovníky multidisciplinárních týmů platí povinnost zachovávat mlčenlivost v rozsahu, ve kterém je tato povinnost stanovena pro pedagogické pracovníky v § 22b školského zákona – zde je doslova uvedeno, že pedagogický pracovník má povinnost „*zachovávat mlčenlivost a chránit před zneužitím osobní údaje, informace o zdravotním stavu dětí, žáků a studentů a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení a školního poradenského pracoviště, s nimiž přišel do styku.*“ Obdobně se mlčenlivost vztahuje i na všechny citlivé údaje související se sociálním znevýhodněním žáka, tedy i tyto údaje mohou být v přiměřené míře sdíleny mezi pracovníky, kteří jsou vázáni mlčenlivostí, neměly by se ale nikdy dostat mimo tým a mimo okruh pracovníků školy.

---

9 Využít lze například bezplatného komplexního online kurzu „Podpora vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním“ od Národního pedagogického institutu ČR: <https://www.npi.cz/vzdelavani/15-vzdelavaci-programy/90261-podpora-vzdelavani-zaku-se-socialnim-znevychodnenim-2>

Předávání informací v zájmu žáka. I v rámci multidisciplinárního týmu a v kontaktu s ostatními pracovníky školy by měly být předávány jen ty citlivé informace o žákovi, jejichž sdílení je nezbytné pro naplnění zájmů žáka. V souladu s Úmluvou o právech dítěte (viz kap. 1.1) je i při předávání informací o žákovi hlavním hlediskem zájem žáka.

Zkušenosti z projektů ukazují, že v této oblasti je kultura školních sboroven různá a někteří učitelé nemají dobře vybudovanou citlivost k důvěrnosti informací o žácích. Úkolem pracovníků multidimenzionálních týmů je tedy i chování ve sborovnách v této oblasti kultivovat.

Respektující přístup v komunikaci s ostatními. V přímé komunikaci s pedagogy, rodiči žáků, ale i s žáky samotnými by měl být vždy preferován respektující přístup. Komunikace s kolegy v týmu a dalšími pracovníky školy má probíhat v kolegiální rovině. Komunikace s rodiči žáků i s žáky samotnými má být vždy vstřícná a v maximální možné míře má probíhat na partnerské úrovni.

Respektující přístup v komunikaci o ostatních. Když pracovníci multidisciplinárních týmů mluví o žácích se sociálním znevýhodněním nebo o jejich rodičích, zachovávají v maximální možné míře profesionální a laskavý tón a volí označení respektující lidskou důstojnost žáků i rodičů.

Jakkoli by toto pravidlo mělo znít zcela samozřejmě, zkušenosti z komunikace s některými pedagogy ukazují, že někdy o samozřejmost nejde. Na rozdíl od sociálních pracovníků učitelé nemají obecně přijímaný a rozšířený etický kodex práce, v praxi se tak bohužel objevují situace, kdy někteří pedagogové v komunikaci o žácích nebo jejich rodičích volí neuctivá nebo zahanbující označení, což pak následně negativně ovlivňuje celou atmosféru školní sborovny. I v tomto ohledu je žádoucí, aby pracovníci multidisciplinárních týmů působili, byť třeba nepřímo, určitým kultivujícím směrem.

Souhlas zákonných zástupců s podporou žáka. Vhodnou strategií v této oblasti je informovaný souhlas s podporou pracovníků školního poradenského pracoviště a pracovníků multidisciplinárního týmu, který rodiče všech žáků v ideálním případě podepisují hned na začátku školního roku. Obecně se pak předpokládá, že jedna nebo dvě intervence pracovníka multidisciplinárního týmu lze v případě potřeby realizovat u žáka i bez výslovného souhlasu zákonného zástupce. Při dlouhodobějším zapojení žáka do intervencí poskytovaných pracovníkem týmu je vhodné vyřízení samostatného souhlasu – pro takový souhlas lze využít formulářů používaných školou, kontakt se zákonným zástupcem a jeho podpis formuláře může zajistit sociální pracovník. Vzory/příklady těchto souhlasů jsou uvedeny v přílohách této metodiky.

2. Asistent pedagoga: propojování formálního a neformálního vzdělávání

Role asistenta pedagoga v rámci činnosti multidisciplinárních týmů překračuje běžné asistentské povinnosti, odehrávající se obvykle během dopoledního vyučování, a rozšiřuje práci asistentů do odpoledních hodin. Cílem je prostřednictvím práce asistentů pedagoga nabídnout žákům se sociálním znevýhodněním aktivity jdoucí nad rámec standardní výuky a propojující oblast formálního a neformálního vzdělávání. Prakticky se pak toto odehrává prostřednictvím odpoledních klubů, které asistenti pedagoga pro žáky organizují a které obvykle zahrnují:

- prostor pro doučování, vypracování domácích úkolů a doplnění školní látky;
- prostor pro zájmové volnočasové aktivity;
- několikrát za rok také výlety a jiné akce mimo školu.

Na pravidelný odpolední klub pak může během školních prázdnin navazovat také příměstský tábor, který v prostorách školy také realizují asistenti pedagoga a který obsahově rovněž propojuje školní výuku se zájmovými aktivitami.

Celá realizace odpoledních klubů vychází z předpokladu, že:

- a) Řada žáků se sociálním znevýhodněním nemá doma potřebnou podporu nebo vhodné prostředí pro vypracování domácích úkolů nebo pro doplnění školní látky – v odpoledním klubu si tak mohou úkoly vypracovat a učivo doplnit s pomocí asistentů pedagoga.
- b) Řada žáků se sociálním znevýhodněním nemá v odpoledních hodinách možnost účastnit se často placených volnočasových aktivit v různých mimoškolních organizacích – v odpoledním klubu se ale mohou účastnit zájmových aktivit zdarma.

Náplň činnosti odpoledních klubů. Základem výukové části odpoledních klubů je často vypracování domácích úkolů; obvykle si buď žáci sami řeknou, jaké úkoly mají a s čím by chtěli pomoci, anebo zadání domácích úkolů pošle asistentům učitel. V některých případech, kdy asistent v odpoledním klubu pracuje se stejnými žáky, u jakých byl dopoledne ve výuce, asistent už zadání domácích úkolů zná z dopolední výuky. Od učitelů a jiných asistentů pedagoga dostávají asistenti v odpoledních klubech také zadání na doplnění látky u žáků, kteří se do školy vrací po delších absencích, nebo u žáků, kteří v dopolední výuce nestihli některé úkoly dokončit.

Vedle výukové části jsou důležitou součástí odpoledních klubů i volnočasové aktivity – v této oblasti jsou osvědčené hlavně činnosti, které korespondují s přirozenými zájmy žáků, jako jsou třeba hudební aktivity, sportovní aktivity, ale i vaření nebo pečení a další.

Velmi pozitivní efekt na motivaci žáků se sociálním znevýhodněním mají i občasné výlety realizované v rámci odpoledního klubu, například do zoologické zahrady, s návštěvou sportovních atrakcí, do muzeí s interaktivními expozicemi apod. V období školních prázdnin pak na odpolední kluby mohou navazovat i příměstské tábory, organizované asistenty pedagoga pro shodnou cílovou skupinu žáků, kde je prostor pro motivační výlety ještě o něco větší než během školního roku.

Organizace odpoledních klubů a účast žáků. Časová a prostorová organizace odpoledních klubů není nijak striktně daná, záleží tak pouze na potřebách a možnostech žáků, asistentů pedagoga a školy. Ve většině případů je ale ideální, když odpolední kluby nějak přirozeně navazují na ukončení školního vyučování, resp. na obědovou přestávku, a když se mohou odehrávat v místnosti pro kluby vyhrazené (tj. ne ve třídě, kde by bylo potřeba dávat pozor na pomůcky učitelů i nepřítomných žáků).

K tradičnímu pojetí odpoledních klubů je určitě možné hledat různé funkční alternativy: Takto například v jedné škole podpořili docházku do klubu u žáků druhého stupně tím, že čas klubu nastavili na 45 minut v přestávce mezi dopoledním a odpoledním vyučováním – žáci, kteří by v té době stejně museli čekat někde v okolí školy, využili danou možnost, a začali ve větším množství navštěvovat klub. V jiné škole zas založily asistentky pedagoga odpolední klub výhradně pro dívky, vznikl tak chráněný prostor, ve kterém žákyně školy mohly řešit více osobní témata spojená se vztahy, s pojetím vlastní identity, ale i třeba s péčí o pleť atd.

Z organizačních záležitostí klubu je důležitá otázka informování zákonných zástupců žáků v případě neúčasti žáka – optimální je při zahájení docházky žáků do klubu předat rodičům žáků paušální sdělení o tom, že asistent pedagoga informuje o neúčasti žáka na odpoledním klubu rodiče prostřednictvím sms zprávy, ale zpravidla až po skončení klubu, protože v průběhu klubu to není technicky možné.

Ve vztahu k účasti žáků na odpoledním klubu je také vhodné připomenout, že účast žáků je dobrovolná a spojená s určitým závazkem respektovat základní pravidla chování v klubu a neznepříjemňovat účast ostatním přítomným žákům. Toto je důležité zejména v případě žáků, kteří svým chováním dlouhodobě a výrazně ruší ostatní žáky v klubu – pokud žádné jiné formy nápravy nezabírají, je u těchto žáků možné zvážit, zda nemá být jejich docházka do klubu ukončena.

Individuální doučování. Kromě prostoru pro doučování, který je vymezen v odpoledním klubu, mohou asistenti pedagoga v rámci svých časových dispozic zajišťovat individuální doučování vybraných žáků, a to jak ve škole, tak třeba i v domácím prostředí žáka.

Spolupráce v rámci multidisciplinárního týmu. V rámci týmu je pro asistenty pedagoga při přípravě a realizaci odpoledních klubů nebo i příměstských táborů klíčová spolupráce se sociálními pracovníky, díky kterým se mohou asistenti dozvědět důležité informace o žácích (a naopak, někdy se může důležité informace o žákovi dozvědět sociální pracovník od asistenta); sociální pracovníci případně mohou také asistentům pomoci vytipovat vhodné žáky pro odpolední klub.

Při řešení náročného chování žáků docházejících do klubu se osvědčuje i více intenzivní spolupráce s odborníky na duševní zdraví. Společně tak multidisciplinární tým může vytvořit určitou síť okolo žáka, kdy sociální pracovník pomáhá řešit sociální problémy žáka a rodiny, odborník na duševní zdraví pomáhá řešit psychické problémy žáka nebo i jeho rodiče, a asistenti pedagoga prostřednictvím odpoledních klubů pomáhají žákovi zaplnit mezery ve vzdělávání a zapojit ho i do zájmových aktivit.

Spolupráce s dalšími pracovníky školy. Kromě výše uvedené spolupráci s učiteli při předávání informací o domácích úkolech, které asistenti pedagoga v odpoledních klubech s žáky řeší, je také důležitá spolupráce a komunikace s vychovatelkami ze školní družiny (případně školního klubu) – už při plánování odpoledního klubu je vhodné domluvit se s vychovatelkami tak, aby se akce odpoledního klubu a akce školní družiny zbytečně nepřekrývaly a nekonkurovaly si. V případě, že se odpoledního klubu účastní i žáci, kteří jsou zapsaní do školní družiny, je potřeba s vychovatelkami z družiny domluvit také pravidla pro předávání žáků.

Spolupráce s organizacemi mimo školu. S externími organizacemi přicházejí asistenti pedagoga do kontaktu zejména při realizaci příměstských táborů – zde je možná spolupráce třeba s NZDM (nizkoprahovými centry pro děti a mládež), která mohou nabídnout prostory pro příměstský tábor v době, kdy nelze využít prostory školy, nebo s místními sportovními oddíly, jejichž vedoucí mohou pomoci s organizací zájmových aktivit v rámci tábora. Pokud v lokalitě působí i jiné organizace pořádající odpolední aktivity nebo příměstské tábory pro děti a žáky se sociálním znevýhodněním, je vhodné s těmito organizacemi koordinovat činnost tak, aby se nabídka aktivit a táborů v termínech zbytečně nepřekrývala.

3. Odborník na duševní zdraví: psychická podpora žáků

Hlavní rolí odborníků na duševní zdraví je podporovat psychický wellbeing a poskytovat psychoterapeutické služby žákům se sociálním znevýhodněním. Zapojení odborníků na duševní zdraví do práce týmů a škol reaguje na zhoršující se celkový stav psychického zdraví u celé populace žáků základních škol, zároveň vychází z předpokladu, že jsou to právě žáci se sociálním znevýhodněním, kteří si přinášejí se sebou do škol celou řadu psychických traumat a kteří k podávání očekávaných školních výkonů mnohdy psychoterapeutickou podporu nezbytně potřebují. Potřeba zavedení profese odborníků na duševní zdraví vychází také z dlouhodobého nedostatku školních psychologů – odborníci na duševní zdraví musí mít terapeutický výcvik, nemusí mít ale nutně vysokoškolské vzdělání v oboru psychologie, s danou pozicí tak vzniká možnost zaměstnat kvalifikovaného terapeuta, který nemusí být vzděláním psycholog.

Náročné životní situace a traumata, která žáci s odborníky na duševní zdraví řeší, přitom obvykle vyplývají ze sociálního znevýhodnění rodiny – v projektech kolegyně zastávající danou pozici zmiňovaly terapeutické intervence u žáků, kteří v důsledku nedostatku jídla chodí večer spát hladoví, kteří se v deseti letech doma starají o deset mladších sourozenců, kteří jsou zasaženi těžkou nemocí rodičů nebo nemají doma jistou střechu nad hlavou... Smutnou realitou, na kterou pak také někdy terapie musí reagovat, je, že u některých těchto žáků se k jejich složité domácí situaci přidává třeba i vyloučení ze školního kolektivu nebo obavy z jen málo empatického přístupu učitele.

Výběr žáků pro intervenci odborníka na duševní zdraví. Výběr žáků, kteří pak následně mají možnost docházet na terapeutické intervence k odborníkům na duševní zdraví, může být poměrně složitá disciplína. Základní strategie pro výběr žáků bývají tři:

- 1) Odborník na duševní zdraví si potřebné žáky zve na základě informací od ostatních členů týmu nebo pedagogického sboru, resp. tito ostatní pracovníci k němu žáky posílají. V této oblasti je velmi důležitá spolupráce se sociálním pracovníkem a s pracovníky školního poradenského pracoviště – tito odborníci mají často dobrý přehled o potřebách žáků a umí potřebné žáky dobře vytipovat. O něco méně spolehlivá mohou být někdy doporučení samotných učitelů, u kterých se v praxi ukazuje, že ne všichni a za všech podmínek umí dobře rozpoznat žáka v krizi.
- 2) V případě, že na to má volné kapacity, může si odborník na duševní zdraví domluvit s učiteli hospitace ve vybraných vyučovacích hodinách a tam si na základě pozorování žáků vytipovat jednotlivce, kterým pak nabídne (buď přímo, nebo prostřednictvím učitele) možnost individuální terapie.
- 3) Podstatná je pak i možnost, aby se žáci na sezení s odborníkem na duševní zdraví mohli hlásit i sami, na základě své poptávky. Formálně toto lze vyřešit například variantou, ve které se sami žáci hlásí s žádostí o individuální setkání odborníkovi na duševní zdraví e-mailem. Pro tyto účely je potřeba zajistit, aby žáci měli na odborníka na duševní zdraví kontakt (může být uveden na nástěnkách, na webu školy...), a dle možností žákům příslušného pracovníka také osobně představit (třeba v rámci třídnických hodin). V některých případech se osvědčilo i to, když byl odborník na duševní zdraví ve škole více „viděn“ – ať už na chodbách během přestávek nebo třeba ve vyučovacích hodinách – a žáci školy více věděli o jeho přítomnosti.

Obtíží, kterou v praxi reportují odborníci na duševní zdraví velmi často, je převis poptávky nad nabídkou – s ohledem na omezenou pracovní kapacitu tito odborní pracovníci bohužel obvykle nemohou věnovat pozornost všem potřebným dětem, ale musí vybírat ty případy, ve kterých je potřeba intervence nejvyšší. Bariérou v dlouhodobější práci s žáky je také, jinak pochopitelná, preference aktuálních intervencí, kdy odborník musí plánované setkání s žákem odložit, aby se mohl věnovat jinému žákovi, u kterého vznikla náhlá potřeba podpory.

Z praxe pak odborníci na duševní zdraví hlásí také obtížnou predikovatelnost množství setkání s jedním žákem – jedna z projektových pracovnic toto ilustrovala případem chlapce, kterému po úmrtí maminky stačila dvě setkání, zatímco u jeho spolužačky po její hádce s kamarádkou bylo potřeba pět setkání.

Složitě je také organizační zajištění intervencí v době vyučování, kdy žáci při setkání s odborníkem na duševní zdraví současně přicházejí o výuku ve vyučovací hodině. V tomto ohledu pomáhá: 1) V maximální možné míře brát žáky na intervence mimo vyučování. 2) Pokud je potřeba brát žáka na intervenci v době vyučování, upřednostnit tzv. „disponibilní hodiny“ a dle možností i nechat zákonného zástupce potvrdit, že s daným postupem souhlasí. 3) Pokud je nutné brát žáka na opakované intervence v době vyučování, zvážit střídání hodin tak, aby žák nezameškal stále v témže předmětu. Z dlouhodobého hlediska lze také doporučit školám úpravu školního vzdělávacího programu tak, aby zahrnoval i možnost disponibilní hodiny zaměřit na akutní podporu žáka vyplývající z jeho (speciálních) vzdělávacích potřeb.

Diskutabilní může být model, který se objevil v jedné ze škol, kdy odeslání k odborníci na duševní zdraví bylo u vybraných žáků aplikováno jako „alternativní výchovné opatření“ – například šlo o situaci, kdy si žák místo trojky z chování vybral alternativní řešení v podobě dvojky z chování spojené s povinností absolvovat několik setkání s odborníci na duševní zdraví. Jakkoli samotná prezentace terapeutického setkání jako „výchovného opatření“ může být sporná, ve škole, kde se pro využití tohoto modelu rozhodli, hlásili s tímto postupem vesměs dobré zkušenosti.

Organizační zajištění intervence. Organizačně je pro realizaci intervencí odborníka na duševní zdraví optimální zajištění terapeutické místnosti s relaxačními prvky (terapeutické karty, hračky, prostor pro arteterapeutické aktivity, terapeutické pískoviště apod.). Zásadní je soukromí, které terapeutická místnost musí nabízet, ideální je umístění v části školy, která není příliš „na očích“, aby žák přicházející na terapii nemusel být viděn velkým množstvím spolužáků. O terapeutickou místnost se odborník na duševní zdraví obvykle dělí s psychologem/psychoterapeutem, který zde realizuje svá setkání s pedagogickými pracovníky.

Rozšíření působnosti i na rodiče žáků. Cílovou skupinou terapeutické podpory zajišťované odborníkem na duševní zdraví měli být původně výhradně žáci se sociálním znevýhodněním, praxe z projektů ale ukázala, že v mnoha případech je vhodné rozšířit působnost daného pracovníka i na práci s rodiči těchto žáků – jeden z odborníků na duševní zdraví k tomu poznamenal, že do své působnosti bere i „zraněné mámy zraněných dětí“. Rodiče, kteří díky terapeutickému setkání najdou sami pro sebe větší klid a stabilitu, mohou významně lépe vytvářet vhodné prostředí pro změnu chování dítěte a mohou také samotné dítě více motivovat k docházce k odborníkovi na duševní zdraví.

Spolupráce v rámci multidisciplinárního týmu. V rámci multidisciplinárního týmu je pro pozici odborníka na duševní zdraví jednoznačně klíčová spolupráce se sociálním pracovníkem – sociální pracovník mu může doporučovat vhodné žáky na terapii a také předávat důležité informace o žácích a jejich zázemí; podstatná je tedy i potenciální synergie sil, kdy odborník na duševní zdraví může žákovi pomoci v oblasti jeho psychického wellbeingu, sociální pracovník zas může prací s rodinou pomoci zlepšit sociální zázemí, a přispět tak k lepšímu fyzickému wellbeingu.

Prospěšná může být i spolupráce – nebo v tomto případě spíše paralelní práce – odborníka na duševní zdraví a psychologa/psychoterapeuta. Zejména v případech zahrnujících konflikty mezi žáky a učiteli může odborník na duševní zdraví pozitivně ovlivnit chování žáka, zatímco psycholog/psychoterapeut může mít pozitivní vliv na chování učitele.

V rámci spolupráce v multidisciplinárním týmu je také vhodné, když odborník na duševní zdraví hned na začátku působení v týmu seznámí ostatní členy týmu s parametry své mlčenlivosti – terapeutická práce má v tomto svá specifika, a tak by sociální pracovníci a asistenti pedagoga měli počítat s tím, že nějakou část informací, které se odborník na duševní zdraví od žáka dozví, s nimi sdílet nemůže a nebude.

Spolupráce s dalšími pracovníky školy. Ve vztahu k dalším pracovníkům školy je u pozice odborníka na duševní zdraví nutné hned od počátku vyřešit možné překryvy v kompetencích a poskytovaných službách, které mohou nastat u vybraných pozic školního poradenského pracoviště. Zejména má-li škola obsazenou pozici školního psychologa, je potřeba důkladně prodiskutovat, jaké formy intervence a případně i jaké žáky bude mít na starosti odborník na duševní zdraví a jakým úkolů a žákům se bude věnovat školní psycholog. Menší shoda v náplni práce pak může nastat také ve vztahu k pozicím školního speciálního pedagoga a výchovného poradce, k počáteční diskuzi o rozdělení pracovní agendy je tedy vhodné přizvat i tyto pracovníky.

Prostor pro úzkou spolupráci se nabízí v tandemu odborníka na duševní zdraví a školního metodika prevence – společně mohou připravovat různé programy pro třídy, zaměřené například na třídní klima a práci s třídním kolektivem. Vedle individuální práce s žáky se odborníci na duševní zdraví mohou zapojit také do různých školních projektů zaměřených na podporu duševního zdraví a wellbeingu žáků.

V rámci spolupráce s učitelským sborem mohou odborníci na duševní zdraví sloužit učitelům i asistentům jako zdroj kontaktů na externí instituce poskytující služby v oblasti duševního zdraví žáků (např. na Linku bezpečí). Zkušenosti z praxe ukazují, že někteří odborníci na duševní zdraví by ocenili i pravidelnější setkávání s učiteli – například jednou za pololetí, formou kazuistických setkání, ideálně odděleně s učiteli prvního stupně a s učiteli druhého stupně.

Ve spolupráci s učiteli je důležitým tématem z praxe odborníků na duševní zdraví také rozsah předávaných informací o žácích – na jedné straně je vhodné předávání takových informací, které i učitelé mohou využít ve prospěch žáka, na druhé straně ale platí, že v rámci terapeutické práce získávají odborníci na duševní zdraví některé informace o žácích, které učitelům předat nemohou. I s tímto úskalím by jak odborníci na duševní zdraví, tak i učitelé měli počítat (tak, aby učitelé od odborníků na duševní zdraví zbytečně nevyžadovali informace, které jim nemohou být sděleny).

Spolupráce s organizacemi mimo školu. Ve vztahu k dalším organizacím mimo školu spolupracují odborníci na duševní zdraví například se středisky výchovné péče – typicky třeba u žáků, u kterých se objevuje náročné chování a kteří by potřebovali péči ve větší intenzitě, mohou odborníci na duševní zdraví zajistit kontakt se střediskem výchovné péče, které poskytne více intenzivní pomoc psychologa.

V jiných případech mohou odborníci na duševní zdraví využívat spolupráce s organizacemi zajišťujícími sociální služby, nejčastěji jde o nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (NZDM) nebo sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (SAS). V realizovaných projektech například jedna odbornice na duševní zdraví opakovaně docházela do místního NZDM, kde mimo jiné třeba pracovala s dítětem předškolního věku a jeho maminkou, a to ještě před nástupem daného žáka do první třídy.

Z rezortu zdravotnictví někteří odborníci na duševní zdraví navazují spolupráci s pediatri, přes které posléze – se souhlasem zákonného zástupce žáka – iniciují návštěvu žáka v místní psychiatrické ordinaci, kam podle potřeby mohou žáka a jeho zákonného zástupce i doprovázet.

4. Psycholog/psychoterapeut: psychická podpora pedagogů

Pozice psychologa/psychoterapeuta byla v projektech zaváděna jako specifická forma podpory pro pedagogy, a to jak se zaměřením na pracovní agendu, tak i na osobní stabilitu a wellbeing učitelů. V pracovní oblasti psychologové/psychoterapeuti poskytují pedagogům poradenství například v oblastech prevence a řešení náročného chování žáků, komunikace s žáky a jejich rodiči ad.; v osobní rovině pak nabízejí učitelům intervence zaměřené na jejich osobnostní rozvoj, terapeutické služby a psychosociální podporu.

Zavedení této pozice vycházelo z předpokladu, že učitelé pracující s větším množstvím žáků se sociálním znevýhodněním jsou vystaveni větší psychické zátěži, která může mít potenciálně negativní dopady na jejich pedagogickou práci. Smyslem podpory ze strany psychologů/psychoterapeutů je podpořit profesní kompetence a osobní wellbeing pedagogů tak, aby učitelé mohli co nejefektivněji pracovat s žáky. V tomto smyslu jde ve školství o pozici inovativní – v některých školách v ČR už dříve působili a působí školní psychologové, jejichž činnost je ale primárně orientována na práci s žáky, v rámci poradenství mohou pomáhat i zvyšovat odborné kompetence učitelů, ale až na ojedinělé výjimky jejich práce nezahrnovala a nezahrnuje terapeutické a psychosociální formy podpory pro pedagogické pracovníky škol.

Přítomnost psychologa/psychoterapeuta, byť třeba i jen na malý úvazek, se ukazuje jako přínosná také jako pojistka pro neočekávané náročné situace – v rámci pilotních projektů tak například byla psychoterapeutka v jedné škole k dispozici nárazově i nad rámec svého úvazku poté, co jedna z žákyň školy spáchala sebevraždu.

Výhodou pilotního ověření dané pozice v projektech bylo její širší profesní zaměření. Na jedné straně mohli být na dané pozici kvalifikovaní psychologové, na druhé straně ale – i s ohledem na nedostatek psychologů ve školství – pozice mohla být obsazena i pracovníky bez psychologického vzdělání, ale s potřebným psychoterapeutickým výcvikem.

Skupinová práce s pedagogickými pracovníky. Základem skupinové práce s pedagogickým sborem byla u psychologů/psychoterapeutů jejich nabídka školení – jednotlivé přednášky a semináře byly zaměřeny na témata, která v praxi pedagogy zajímají, současně výběr tématu mohl vycházet i z předchozích profesních zkušeností psychologa/psychoterapeuta. Častými a osvědčenými tématy školení byly: práce s náročným chováním žáků, prevence a řešení konfliktů mezi žáky, respektující komunikace, prevence a řešení sebepoškozování u žáků, základy krizové intervence, komunikace a spolupráce s rodiči žáků, komunikace v rámci pedagogického sboru. Semináře zaměřené na osobnostní růst a wellbeing pedagogů zahrnovaly témata jako osobní sebereflexe, psychohygiena nebo práce s vlastními negativními pocity; s úspěchem se setkala i výuka relaxačních technik, které pak učitelé mohli jak sami využít, tak i dále učit své žáky.

Zejména v prvních měsících po nástupu do školy získávali psychologové/psychoterapeuti prostřednictvím takto zaměřených školení i potřebnou důvěru pedagogů, čímž se postupně zvyšovala i pravděpodobnost, že si k nim učitelé přijdou i pro individuální podporu. Poté, co pedagogové získali s příslušným odborníkem už nějaké zkušenosti a vytvořili si vzájemně atmosféru bazální důvěry, se osvědčilo i vytvoření pravidelného prostoru pro neformální setkávání pedagogů, kde mají možnost ventilovat a sdílet své starosti.

Kromě prezenčních skupinových setkání mohou psychologové/psychoterapeuti oslovit pedagogický sbor s nabídkou setkávání online, zde je ale potřeba počítat s průměrně menší vlastní aktivitou pedagogů a připravit téma, které bude pro účastníky atraktivní třeba i ve spíše přednáškové podobě.

Individuální podpora pedagogických pracovníků. Individuální psychologická a psychoterapeutická podpora je základem práce psychologů/psychoterapeutů a může být poskytována jak pedagogickým pracovníkům školy, tak i ostatním členům multidisciplinárního týmu. Zájem o individuální podporu mohou učitelé hlásit sami, osobně nebo třeba e-mailem, může být ale podpořen třeba i aktivním přístupem poradenského pracovníka – například v některých školách k získání zájmu a důvěry učitele pomohlo, když se psycholog/psychoterapeut v rámci svých časových dispozic alespoň nárazově zapojil do práce s žáky, například v rámci třídnických hodin, ve kterých pomohl třeba s rozvojem soft-skills u žáků nebo s nastavením aktivit zaměřených na psychohygienu žáků.

Komplikací při získávání zájmu pedagogů o individuální intervence psychologa/psychoterapeuta může být i skutečnost, že ti učitelé, kteří by takovou podporu nejvíce potřebovali, se sami z vlastní vůle spíše nehlásí. I v tomto ohledu ale existují ve školách zajímavé příklady dobré praxe: Například v jedné škole zapojené do pilotního ověřování pozice využili toho, že ředitelka školy vede pravidelně jednou ročně individuální motivační rozhovory se všemi pedagogy školy. V rámci těchto rozhovorů ředitelka vytypovala první čtyři pedagogy, kterým podporu psychoterapeutky přímo doporučila, posléze pak tito čtyři pedagogové na základě dobré zkušenosti s podporou psychoterapeutky doporučovali tuto podporu dalším členům pedagogického sboru. V rámci multidisciplinárního týmu může pedagogům podporu psychologa/psychoterapeuta doporučit také sociální pedagog, pokud je s pedagogy v častějším kontaktu a má jejich důvěru.

Nastavení frekvence individuální podpory se řídí výhradně podle potřeb pedagogů a možností psychologa/psychoterapeuta. Nejčastěji jsou individuální setkání realizována jednou za čtrnáct dnů, v případě intenzivní potřeby může intervence probíhat jednou týdně, v méně intenzivní fázi podpory může jít naopak o frekvenci jednou měsíčně. V případě, že psycholog/psychoterapeut dojíždí do školy z větší dálky, může být komplikací v poskytování častějších intervencí i velká dojezdová vzdálenost – v takových případech se někdy osvědčují i online setkání nebo telefonické konzultace, byť v takových případech psychologové/psychoterapeuti někdy zdůrazňují, že vzhledem k prostředí nejde už úplně o terapii, ale spíše o určitou psychosociální podporu v širším slova smyslu. Výhodou individuálních setkání online je, že se mohou plánovat i na jiné dny (než je den, kdy je psycholog/psychoterapeut ve škole k dispozici) a že se na ně pedagogové mohou přihlašovat i z domova, s jistotou soukromého prostředí.

Z hlediska časového rozvrhu je lepší plánovat individuální setkání s pedagogy na odpolední hodiny, kdy už nemusí být ve výuce. V dopoledním čase lze využít volných hodin, kdy zrovna učitel neučí, i tady je ale riziko neplánovaného suplování, které může na poslední chvíli účast učitele na individuální intervenci překazit.

Pro úspěch individuálních intervencí se v praxi psychologů/psychoterapeutů ukázalo jako důležité důkladné vyjednání zakázky hned na začátku tak, aby účastníci se pedagog dobře věděl, co od individuálních setkání může očekávat. V odůvodněných případech je také vhodné účastníčů se pedagoga předem informovat, že jeho účast na individuální podpoře může znamenat omezení jeho přístupu na skupinové akce – například když terapeutka poskytuje individuální terapeutickou podporu, při které má učitel její pozornost jen pro sebe, nemusí být vhodné, aby se týž učitel účastnil skupinového semináře, ve kterém je pozornost psychoterapeutky rozložena mezi všechny účastníky.

Organizační zajištění intervence. Organizačně je pro realizaci intervencí psychologů/psychoterapeutů důležité zajištění místnosti ve škole, kde budou mít dostatek klidu a soukromí pro terapeutickou práci s pedagogy. Podobně jako u odborníků na duševní zdraví, se kterými psychologové/psychoterapeuti pracovně obvykle sdílí, i zde platí, že je vhodné, aby pracovní byla spíše stranou od nejrušnějších míst školy – zkušenosti z projektů ukazují, že je pro učitele snazší vejít do dveří psychologa nebo psychoterapeuta v situaci, kdy je při tom ostatní kolegyně a kolegové ze sboru nevidí.

Spolupráce v rámci multidisciplinárního týmu. V rámci multidisciplinárního týmu je spolupráce psychologa/psychoterapeuta s ostatními členy týmu poměrně výrazně limitovaná, což vyplývá z povahy práce (zatímco ostatní členové týmu pracují primárně s žáky, psycholog/psychoterapeut pracuje primárně s pedagogy) a také z povinné mlčenlivosti vztahující se k informacím získaným během terapeutické práce. Tyto limity v zapojení psychologů/psychoterapeutů do sdílení a spolupráce v týmu jsou poměrně přirozené, je ale vhodné, aby s nimi byli ostatní členové týmu už od počátku práce týmu seznámeni.

Navzdory limitům v týmovém zapojení je vhodné, aby se psycholog/psychoterapeut alespoň občas, třeba jednou za dva týdny nebo jednou za měsíc, účastnil porad multidisciplinárního týmu, kde může získat důležité informace o celkové atmosféře panující ve škole a také zde může s ostatními probrat některé praktické otázky fungování týmu. V kontaktu s ostatními pracovníky týmu můžou být pro psychology/psychoterapeuty zajímavé také informace o problémech řešených v konkrétních třídách u konkrétních učitelů – těmto učitelům pak může psycholog/psychoterapeut nabídnout možnost terapeutického setkání (optimálně ale tak, aby učitel nepoznal, že byly jeho problémy někde předmětem diskuze).

Spolupráce s organizacemi mimo školu. Práce s dalšími organizacemi je zařazena v celkové činnosti psychologů/psychoterapeutů spíše jen okrajově, v některých případech dokonce vůbec neprobíhá – daný odborník se soustředí čistě jen na podporu dovnitř pedagogického sboru. V jiných případech je psycholog/psychoterapeut propojený s dalšími externisty a organizacemi nabízejícími terapeutickou práci s dospělými, a v případě potřeby intenzivní a dlouhodobé podpory (kterou by sám nemohl z kapacitních důvodů zajistit) odkazuje pedagogy na tyto zdroje pomoci.

5. Sociální pracovník: řešení sociálních problémů žáků a jejich rodin

Pozice sociálního pracovníka byla do multidisciplinárních týmů pracujících ve školách zavedena s ohledem na rostoucí význam sociální role školy. Zřízení pozice reaguje na skutečnost, že se v České republice, zejména v některých více zatížených regionech, dlouhodobě zvyšují počty rodin žijících v chudobě a v sociálním vyloučení. Přičemž bez alespoň základního naplnění nejdůležitějších životních potřeb žáků a bez stabilizace jejich domácího zázemí, nelze očekávat, že by žáci se sociálním znevýhodněním mohli dosahovat výraznějších vzdělávacích úspěchů. Podpora při řešení sociální situace žáka a jeho rodiny je tedy nezbytnou podmínkou pro plnění hlavních cílů školní docházky žáka.

Zařazení sociálního pracovníka do týmu úzce spolupracujícího se školou vyplývá také z nedostatku sociální práce v některých odlehlejších nebo více zatížených regionech – zatímco dostupnost organizací poskytujících sociální služby se regionálně velmi liší, dostupnost základních škol je ve většině regionů srovnatelná, i proto dává smysl navázat tu část sociální práce, která reaguje na potřeby školou povinných žáků, na týmy působící při školách.

Výběr žáků a povaha intervence sociálního pracovníka. Výběr žáků a rodin, na které pak následně sociální pracovník zaměřuje svou činnost, je výhradně v kompetenci sociálního pracovníka, probíhá ale v úzké spolupráci s učiteli, poradenskými pracovníky školy i dalšími členy multidisciplinárního týmu – ti všichni mohou potřebné žáky sociálnímu pracovníkovi doporučovat.

Agenda a povaha intervencí sociálního pracovníka přímo vyplývá z potřeb žáků. V pilotních projektech sociální pracovníci řešili složité životní situace a z nich vyplývající bariéry ve vzdělávání například:

- u žáků ze sociálně vyloučených lokalit, ve kterých rodiny žáků byly zatíženy mimo jiné i hygienickými a zdravotními problémy (výskyt vší, štěnic, švábů, z onemocnění svrab nebo vyšší riziko výskytu žloutenky¹⁰);
- u žáků z rodin žijících v extrémní chudobě, často ohrožených nestabilitou v oblasti bydlení;
- u žáků z rodin s rodiči s nízkou úrovní formálního vzdělání, kde vázlo zajištění školních pomůcek a komunikace se školou;
- u žáků z rodin s větším počtem dětí, kde rodiče neměli na zajištění komunikace se školou čas;
- u žáků ze sociálně znevýhodněných nebo vyloučených rodin, kde žák byl zároveň znevýhodněný přítomností nějakého zdravotního postižení nebo dlouhodobých psychiatrických problémů;
- a dalších...

---

10 V tomto ohledu je potřeba zajistit, aby na straně sociálního pracovníka byla dodržena maximální možná míra prevence a opatrnosti ve vztahu k možnému výskytu nakažlivých onemocnění.

Organizační zajištění intervence. V organizační rovině práce sociálního pracovníka spojuje ambulantní a terénní formy intervence. V ambulantní části je nutné, aby sociální pracovník měl svou vlastní kancelář (případně kancelář sdílenou s jinými poradenskými pracovníky, ale s dostatečným soukromím), kde může vést diskrétní komunikaci s žáky i s jejich rodiči.

Ve své pozici má sociální pracovník často také určitou koordinační roli, a to hned dvojího druhu:

- Když má vyšší pracovní úvazek, slouží – díky své znalosti zázemí dětí a jejich potřeb – jako koordinátor aktivit dalších členů multidisciplinárního týmu (zejména odborníků na duševní zdraví), případně i aktivit školního poradenského pracoviště. Nežádá je to právě sociální pracovník, který koordinuje i rady multidisciplinárního týmu. Tato role sociálního pracovníka je do jisté míry přirozená a v pořádku, je ale potřeba dohlédnout na to, aby v tomto kontextu nebyl sociální pracovník až příliš zatížený souvisejícími administrativními povinnostmi.
- Určitou koordinační roli může mít sociální pracovník také ve vztahu k podpoře jednotlivých žáků. V pilotních projektech některé sociální pracovnice měly za úkol jako první ve škole zmapovat potřeby nově nastoupivších žáků, zjistit, zda bude potřeba pro žáky zajistit třeba pomůcky nebo bezplatné obědy, zda žák bude potřebovat doučování s asistentem pedagoga nebo terapeutickou podporu odborníka na duševní zdraví....

Spolupráce v rámci multidisciplinárního týmu. V rámci multidisciplinárního týmu je velmi důležitá spolupráce sociálního pracovníka s asistenty pedagoga a s odborníky na duševní zdraví – na jedné straně sociální pracovníci od těchto týmových kolegů získávají tipy na žáky, jejichž rodina by mohla potřebovat sociální podporu, na druhé straně sociální pracovníci odkazují na podporu těchto týmových kolegů žáky, u kterých identifikují potřebu doučování nebo terapeutické pomoci.

Mezi příklady dobré praxe v jednom z pilotních projektů patřil také osvědčený postup, ve kterém se sociální pracovnice mohla účastnit skupinových setkání psychoterapeutky s učiteli a na těchto setkáních načerpat důležité podněty pro svou praxi.

Sociální pracovník často pracuje i s velmi citlivými informacemi o zázemí žáků, důležitým tématem je pro něj také profesní etika – podobě jako odborník pro duševní zdraví i sociální pracovník je povinen zachovat mlčenlivost o těch nejvíce citlivých informacích, jejichž sdílení není v zájmu žáka nezbytné.

Spolupráce s dalšími pracovníky školy. Intenzivní spolupráce v rámci školního poradenského pracoviště probíhá zejména s výchovnými poradci a – pokud má škola tuto pozici zřízenou – i se sociálními pedagogy. S těmito pozicemi se role sociálního pracovníka mohou částečně i překrývat, proto je od počátku spolupráce nutné, aby si společně tyto pracovníci vyjasnili, kde budou hranice jejich kompetencí a jak na sebe budou jejich služby navazovat. Podle aktuální obsazenosti školního poradenského pracoviště a časových kapacit jednotlivých pracovníků mohou sociální pracovníci více či méně intenzivně spolupracovat i se školními speciálními pedagogy, školními psychology a metodiky prevence.

Ve vztahu k práci sociálních pracovníků je mimořádně důležitá i role učitelů (případně asistentů pedagoga), kteří jsou žákům v každodenní práci nejbližší, tedy mohou dobře být schopni vytipovat žáky v nouzi a doporučit tyto žáky do „péče“ sociálního pracovníka.

V práci sociálního pracovníka je ale potřeba počítat i s tím, že zejména v prvních týdnech své činnosti ve škole si bude sociální pracovník muset alespoň částečně hledat prostor pro svou aktivitu

sám – podněty na podporu konkrétních žáků začínají od učitelů přicházet zpravidla až po čase, když si na sociálního pracovníka učitelé alespoň trochu zvyknou a získají k němu bazální důvěru.

S delší praxí ve škole a s tím spojenou vyšší důvěrou pedagogů sociální pracovníci postupně mohou začít sloužit i jako zdroj sociální opory pro učitele. V pilotních projektech ověřujících danou pozici některé sociální pracovnice uváděly, že se na ně po čase začaly obracet i některé učitelky a asistentky s prosbou o poradenství ve vlastních obtížných sociálních situacích. I taková forma podpory je v práci sociálního pracovníka zcela v pořádku – posiluje vzájemnou důvěru s pedagogy a podporuje jejich wellbeing, který se pak přímo promítá i do wellbeingu žáků.

Co je naopak potřeba ve spolupráci s pedagogy v praxi ohlídat, je určitá tendence přehazovat na sociální pracovníky povinnosti, které běžně patří do práce učitele. V pilotních projektech se objevily pokusy na sociální pracovníky delegovat třeba dohledy na chodbách nebo komunikaci se zákonnými zástupci žáků ohledně udělení kázeňských opatření – tyto činnosti by ale primárně měli dělat učitelé, jednak proto, aby sami učitelé udrželi o komunikaci s rodiči žáků přehled, a také proto, aby se těmito činnostmi nenarušila důvěra mezi sociálním pracovníkem a žáky a/nebo jejich rodiči. To ovšem neznamena, že by třeba o přestávkách neměl být sociální pracovník přítomen ve škole na chodbách, naopak, to, že je takto žákům „na očích“ zvyšuje pravděpodobnost, že ho žáci sami s potřebou podpory osloví – i tak ale platí, že sociální pracovník na chodbě nevykonává dohled (kterým by měl být pověřen pedagogický pracovník školy), ale je přítomen pro konkrétní žáky, kteří by ho chtěli oslovit.

Spolupráce s organizacemi mimo školu. Ze všech pozic multidisciplinárního týmu je to právě sociální pracovník, který musí v rámci své práce navazovat komunikaci a spolupráci s mnoha různými mimoškolními organizacemi.

Z organizačního hlediska je vhodné, aby sociální pracovník bezprostředně po svém nástupu upozornil všechny relevantní organizace, že ve škole nebo v týmu navázaném na školu byla pozice sociálního pracovníka zřízena, a tedy že se různé organizace mimo školou mohou nyní na sociálního pracovníka obracet.

V rámci pilotních projektů ověřujících danou pozici spolupracovali sociální pracovníci zejména s:

- orgány sociálně právní ochrany dítěte (OSPOD);
- organizacemi zajišťujícími bezplatné obědy pro žáky, například Women 4 women (která současně nabízí i kauce na byt);
- nízkoprahovými zařízeními pro děti a mládež (NZDM), při podpoře smysluplného trávení volné času žáků provázaného s dostupným sociálním poradenstvím;
- sociálně aktivizačními službami pro rodiny s dětmi (SASky), při zajištění terénní práce v rodinách;
- sociálními pracovníci obecních úřadů, například při vyřizování příspěvků v hmotné nouzi nebo dávek mimořádné okamžité pomoci (MOPka);
- nadacemi a nadačními fondy, při zajišťování vzdělávacích nebo kompenzačních pomůcek pro žáky, případně také při zajištění finančních prostředků na účast žáků na kroužcích nebo školních výletech;
- potravinovými bankami, při prevenci nedostatku potravin v rodinách žáků;
- nábytkovými bankami, při pomoci při zajištění základního nábytku do rodin žáků;
- charitou nebo Českým červeným křížem, třeba při zajištění bezplatného ošacení pro žáky;

- středisky výchovné péče (SVP) nebo pedagogicko-psychologickými poradnami (PPP), při zajištění terapeutické a psychologické pomoci pro žáky;
- nestátními neziskovými organizacemi aktivními v sociální oblasti nebo v oblasti duševního zdraví;
- ošetřujícími lékaři, při organizaci doprovodu žáka na potřebná vyšetření a/nebo zajištění potřebných zdravotnických pomůcek;
- městskou policií, při plánování preventivních programů pro žáky;
- Agenturou pro sociální začleňování, při plánování rozvoje sociálních služeb v oblasti.

Zejména ve spolupráci s OSPOD se v pilotních projektech osvědčilo nastavení, ve kterém na základě společné domluvy veškerá komunikace mezi školou a úřadem šla přes sociálního pracovníka – komunikace díky tomu byla pro obě strany přehledná. Z praktické zkušenosti je patrné, že v některých případech se sociální pracovníci v této komunikaci musí „obrnit trpělivostí“, orgány sociálně-právní ochrany dítěte totiž bohužel bývají velmi zatížené a personálně poddimenzované, proto v některých případech reagují se zpožděním nebo řeší jen ty nejvíce akutní případy. Některé sociální pracovníce v praxi poukazují také na odlišnost pohledů mezi nimi a pracovníci OSPOD – někdy situace, které sociální pracovníci považuje za závažné, z pohledu OSPOD tak závažné nejsou. V neposlední řadě je ve vztahu k OSPOD potřeba zdůraznit, že zatímco pracovníci OSPOD vykonávají nad rodinami také dohledovou funkci, role sociálních pracovníků v týmech je čistě podpůrná.

Jako mimořádně přínosná se v praxi pilotních projektů osvědčila také účast sociálních pracovníků na akcích Asociace sociálních pedagogů – ačkoli tato asociace sdružuje sociální pedagogy (nikoli sociální pracovníky), výměna zkušeností i směrem k sociálním pracovníkům působícím ve školách je v tomto propojení velmi efektivní. Doplnkově pak jedna ze sociálních pracovníků v pilotních projektech byla také aktivně zapojena do komunitního plánování města, což se také ukázalo jako efektivní cesta k získání více komplexních informací o možnostech sociální podpory v lokalitě.

---

11 To je v praxi dáno tím, že OSPOD řeší až případy dětí, které vyhodnotí jako „ohrožené“ v souladu se zákonem č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí.

Místo závěru: Mám radost z ...

Závěrem metodiky by se slušelo zdůraznit, jak je podpora vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním důležitá a jak významnou roli v této podpoře pracovníci multidisciplinárních týmů sehrávají – takový závěr by byl ale současně poněkud zbytečný, protože vlastně celý text metodiky popisuje důležitost podpory vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním a role, které v tomto vzdělávání sehrávají pracovníci týmů... Proto, místo závěru, který by jen opakoval už mnohokrát řečené, je zde ponechán prostor pro pár slov od samotných pracovníků multidisciplinárních týmů. Pro ilustraci toho, jak může být práce na uvedených podpůrných pozicích příjemná a obohacující, ale spoň několik odpovědí na otázku, kterou jsme si během týmových konzultací nechávali zpravidla právě na závěr.

Ta otázka byla:

Z čeho jste v poslední době měli ve Vaší práci radost?

Mám radost z jednoho případu, který jsme řešili hodně na konci loňského školního roku, měli jsme kluka s relativně dobrými školními výsledky, bezproblémového, který nám z ničeho nic úplně přestal chodit do školy. A přicházeli nám z účtu zákonného zástupce takové prapodivné omluvenky. Tak jsme začali řešit, proč do školy nechodí a jak to s ním je, a nakonec jsme se dopátrali k tomu, že si zjevně píše omluvenky sám, že jeho táta jezdí někde na lodi a vůbec není doma, a že jeho maminka je v léčebně. A nebylo jasné, kde a u koho ten kluk vlastně je. Z nějakých tamtamů jsme se dozvěděli, že je asi u prarodičů. I s učiteli jsme prarodiče hledali po všech možných adresách, zajížděli jsme do toho i OSPOD, ale nikde jsme je nemohli najít. Až nás napadlo napsat jim oficiálně dopis, abychom učinili žádost o oficiálnost, a ten dopis jsme poslali na trvalou adresu uvedenou v bakalářích. Ten dopis vyzvednul ten dědeček a ozval se nám, že vůbec o ničem neví, že si myslí, že K. celou dobu chodí do školy, a pak prostě přijel na schůzku a začali jsme to řešit. Podařilo se zajistit pro toho K. péči, ti prarodiče si zažádali o pěstounství, tak abychom my od nich mohli přijímat omluvenky a normálně s nimi spolupracovat, v rámci školy, kluk udělal přes prázdniny opravy ze všech předmětů, ze kterých měl, a od září chodí do školy každý den.

Hanka, sociální pracovnice

Potěšil mě případ žákyně druhé třídy, které jsem pomohla zařídit brýle, byla jsem s ní několik hodin u očního, nakonec dostala šest dioptrií, a byla jsem u toho, i když dostala své brýle, najednou i šla jinak, i ta její chůze byla jistější...

Valérie, sociální pracovnice

Potěšilo mě, když někteří rodiče dětí po výletu do Prahy poslali SMS, že děkují, že se dětem výlet moc líbil.

Martina, asistentka pedagoga

Jedna paní učitelka po skupinové práci říkala, že „dojela k majáku“, že konečně vidí pomoc ne zdálky, ale zblízka. A příště si přinesla zápisky o tom, jaké konkrétní techniky ve své práci vyzkoušela a jak její žáci reagovali...”

Eva, psychoterapeutka

...mám radost, že se nám povedlo udělat dětem radost a získat od školy koncertní klávesy a z grantu od Nové školy jsme koupily kombo, máme hodně muzikálních dětí z místních vyloučených lokalit, které k nám chodí hrát a cvičit na klávesy...

Markéta, asistentka pedagoga

Těší mě každé jedno dítě, které ke mně chodí. Mám bezvadné děti. Jejich rodiče jsou někdy trochu ztracení, to ano, ale i oni se snaží...

Jana, odbornice na duševní zdraví

Těší mě zpětná vazba od dětí. Třeba nedávno jsme kvůli prázdninám měli delší pauzu se třemi žáky, se kterými pracuji už delší dobu, a když pak jeden z nich přišel, přivítal mě slovy „no konečně můžu být zase u Vás“.

Angela, odbornice na duševní zdraví

...ještě se mi povedlo tomu panu N., jednomu mému klientovi – tatínkovi od jednoho mého žáka, zajistit od Women for women kauci na byt, a to je skvělé, že vůbec něco takového funguje pro samoživitele.

Tereza, sociální pracovnice

O Nové škole, o.p.s.

Nová škola je nevládní nezisková organizace, která už od roku 1996 podporuje společné vzdělávání všech dětí, včetně menšin, cizinců a jinak sociálně znevýhodněných dětí a mladých lidí. Více o organizaci a jejích aktivitách najdete zde: <https://novaskolaops.cz/>

Použité zdroje

Kolektiv autorů (2025) *Sociální role školy*. Národní pedagogický institut ČR. Dostupné z: <https://zapojmevsechny.cz/clanek/1279-socialni-role-skoly>

Němec, Z. (2025) *Identifikace dětí a žáků se sociálním znevýhodněním v mateřské, základní a střední škole*. Praha: Národní pedagogický institut ČR. Dostupné z: <https://zapojmevsechny.cz/clanek/994-vychazi-rozsirena-a-aktualizovana-verze-metodiky-k-identifikaci-deti-a-zaku-se-socialnim-znevychodnenim>

PAQ Research, think-tank IDEA (2020) *Nerovnosti ve vzdělávání jako zdroj neefektivity*. Souhrnná analýza pro Nadaci České spořitelny. Dostupné z: <https://www.paqresearch.cz/post/nerovnosti-vzdelani-neefektivita>

Sdělení č. 104/1991 Sb. *Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech dítěte*.

Zákon č. 359/1999 Sb. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí*.

Zákon č. 561/2004 Sb. *Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*.

Příloha 1:

Sociální role školy a náplň práce jednotlivých pracovníků

V počáteční diskuzi na téma, jak stanovit jednotlivé kompetence a pracovní úkoly členů multidisciplinárního, je možné využít následující formulář, na kterém jsou vyjmenované jednotlivé dílčí oblasti, ve kterých by měla být naplňována sociální role školy (podle materiálu od kolektivu autorů z NPI ČR, 2025). Ve společné diskuzi mohou pracovníci týmu a školy projít jednotlivé položky a domluvit se na tom, kdo se na naplňování konkrétních položek ve škole podílí. Některé položky budou určité naplňovat i učitelé, jiné budou spíše v zadání pracovníků školního poradenského pracoviště a/ nebo přidruženého multidisciplinárního týmu. Vyplnění formuláře pomůže k rozdělení kompetencí a úkolů pro jednotlivé pracovníky a zároveň posílí ve škole jistotu, že při plnění sociální role školy nezůstává žádná důležitá oblast, která by ve škole nebyla personálně pokryta.

Sociální role školy (podle Kolektiv autorů, NPI, 2025)	
Škola...	Pověření pracovníci týmu/školy:
posiluje mechanismy pro zajištění bezpečnosti a rozvoje duševního zdraví všech žáků/žákyní i vyučujících	
vytváří přátelské prostředí posilující zájem všech žáků/žákyní o učení	
vede pedagogické pracovníky/pracovnice k rozpoznávání a zohledňování sociálních odlišností a z nich vyplývajících bariér ve vzdělávání žáků a žákyní	
seznamuje žáky/žákyně se společenskými normami a pravidly chování v demokratické společnosti	
podporuje sociální dovednosti žáků a žákyní a vede je ke společenské soudržnosti a solidaritě se sociálně znevýhodněnými společenskými skupinami	
vede žáky a žákyně k aktivnímu občanství a podporuje jejich společensky prospěšné aktivity v místní komunitě	
zajišťuje nebo zprostředkovává doučování a přípravu do školy pro žáky a žákyně, kterým rodiče doma neumí nebo nemohou pomoci se školní přípravou	
zejména na počátku školní docházky zajišťuje ranou adaptaci žáků/žákyní s cílem zamezit školnímu selhávání a v případě potřeby kompenzovat nedostatečnou podporu ze strany rodiny	
zajišťuje bezplatný přístup k učebnicím a pracovním sešitům, zejména pro žáky/žákyně z rodin ohrožených chudobou	
zajišťuje bezplatný přístup ke školním pomůckám	
zprostředkovává dotace na obědy zdarma pro žáky/žákyně z rodin ohrožených chudobou	
realizuje snídaňové kluby (event. zajišťuje svačiny) přístupné primárně pro žáky a žákyně z rodin ohrožených chudobou	

vyhledává a využívá dotační tituly a jiné zdroje financování umožňující bezplatnou účast na školních akcích (výletech, adaptačních pobytech, školách v přírodě, sportovních výcvicích, preventivních aktivitách), zejména pro žáky/žákyně, jejichž rodiče by si nemohli účast svého dítěte finančně dovolit	
vyhledává a využívá dotace pro zajištění bezplatného přístupu žáků/žákyní k pomůckám a vybavení, jehož absence by jinak mohla ohrozit jejich školní docházku (ošacení, sprchy ad.)	
zajišťuje nebo zprostředkovává mimoškolní aktivity, zejména pro žáky a žákyně, jejichž rodiče si nemohou dovolit účast svých dětí na placených zájmových aktivitách;	
podporuje komunikaci se zákonnými zástupci a dalšími rodinnými příslušníky žáků/žákyní v podobě, která jim bude co nejpřístupnější, včetně kontaktování zákonných zástupců v mimoškolním prostředí (např. prostřednictvím sociálních pedagogů/pedagožek nebo asistentů/asistentek pedagoga)	
realizuje nebo podporuje komunitní aktivity, které vytvářejí atmosféru vzájemné důvěry mezi školou a zákonnými zástupci žáků a žákyní	
spolupracuje s neziskovými organizacemi poskytujícími služby v oblasti vzdělávání žáků/žákyní a v oblasti sociální podpory rodin žáků	
spolupracuje se sociálními službami v regionu (zejména se sociálně-aktivizačními službami pro rodiny s dětmi a nízkoprahovými zařízeními pro děti a mládež), podle potřeby pak i se sociálními pracovníky/pracovnicemi obecních úřadů a orgánů sociálně-právní ochrany dítěte	
spolupracuje s odborníky a odbornicemi z oblasti zdravotnictví a s organizacemi, jejichž činnost je zaměřena na psychosociální podporu žáků a žákyní	
využívá služeb tlumočnicků a tlumočnic v komunikaci s rodiči žáků a žákyní s odlišným mateřským jazykem	
a další (podle potřeb žáků a školy doplňte)	
.....	
.....	

Příloha 2:

Formulář souhlasu zákonného zástupce žáka s podporou multidisciplinárního týmu

Vážení rodiče a zákonní zástupci,

na naší škole začíná působit multidisciplinární tým Nové školy, o.p.s.,

v rámci projektu „Zavedení a působení multidisciplinárního týmu na ZŠ.....“.

Multidisciplinární tým (dále jen MDT) tvoří: sociální pracovník, psychoterapeut, speciální pedagog a asistentky pedagoga, které vedou odpolední kluby a příměstské tábory.

Cílem práce MDT je prevence předčasných odchodů žáků ze vzdělávání pomocí podpory jich samých i jejich rodin.

Popis náplně práce jednotlivých členů MDT naleznete v příloženém informačním letáčku.

MDT spolupracuje se školním poradenským pracovištěm a rozšiřuje jeho kapacity nejen v oblasti vzdělávání žáků, ale i v oblasti sociálního poradenství, podpory rodinám a psychosociální pomoci žákům, i jejich zákonným zástupcům.

Práce s žáky probíhá na základě souhlasu zákonných zástupců a platné legislativy (Zákon č. 101/2020 Sb., O ochraně osobních údajů a GDPR).

V případě zájmu či potřeby můžete jednotlivé členy multidisciplinárního týmu sami kontaktovat, a to nejlépe přes sociálního pracovníka:

Jméno a příjmení: ....., tel.: ....., email: .....

Pokud byste měli jakékoliv dotazy ohledně působení MDT nebo projektu jako takového, neváhejte se prosím obrátit na koordinátorku multidisciplinárního týmu:

Jméno a příjmení: ....., tel.: ....., email: .....

Člen multidisciplinárního týmu je nezávislý pracovník Nové školy, o.p.s., je vázán mlčenlivostí a řídí se příslušnými etickými kodexy. Informace získané v rámci jeho činnosti jsou důvěrné a jsou škole, a případně dalším zainteresovaným institucím, sdělovány v nezbytně nutném rozsahu a v souladu se zájmem a potřebami žáka. Výjimku tvoří případy podléhající oznamovací povinnosti.

Tímto Vás žádáme o udělení „Souhlasu s poskytnutím podpory členů Multidisciplinárního týmu“, na základě kterého bude možné zajistit odbornou pomoc Vašemu dítěti, kdykoliv to bude potřebovat, odstraňovat překážky v jeho rozvoji a nastavit bezpečné prostředí ve škole.

Vyplněný formulář prosím odevzdejte třídní/mu učitelce/i.

Předem Vám velice děkujeme za spolupráci při vzdělávání a podpoře Vašeho dítěte.

S přátelským pozdravem,

Základní škola ..... a Nová škola o.p.s.

Souhlas s poskytnutím podpory členů Multidisciplinárního týmu

Souhlasím, abych byl/a já i mé dítě podpořeni v rámci projektu:

„Zavedení a působení multidisciplinárního týmu na Základní škole .....“,
reg. č.....

Tímto potvrzuji, že jsem byl/a informován/a o činnosti multidisciplinárního týmu (dále jen MDT) a souhlasím se zapojením mým i mého dítěte do projektu, v rámci kterého členové MDT:

- mohou poskytnout odbornou podporu mému dítěti (na doporučení pracovníka školy, MDT nebo na základě zájmu a potřeb mě jako zákonného zástupce či dítěte samotného);
- se mohou účastnit výuky, např. z důvodu zkvalitňování spolupráce mezi dítětem a pedagogem;
- v zájmu dítěte mohou nahlížet a pracovat s informacemi ze školní dokumentace a ze zpráv z poradenských zařízení typu školní poradenské pracoviště, pedagogicko-psychologická poradna, speciální pedagogické centrum apod.;
- mohou poskytnout získané informace kompetentním pracovníkům školy (např. třídní/mu učitelce/i, pracovníkům školního poradenského pracoviště) v nezbytně nutném rozsahu a v souladu s podporou a zájmem mého dítěte;
- se mohou účastnit, případně vést, individuální a skupinové aktivity, na kterých bude mé dítě přítomno.
- mohou poskytnout podporu i v době výuky – v tomto případě je naším úkolem doplnit si zameškanou látku. V případě potřeby je možné se o pomoc obrátit na konkrétního vyučujícího zameškaného předmětu, popř. asistenta pedagoga, a domluvit se s ním na způsobu doplnění učiva.

Jsem si vědom/a toho, že členové týmu mi poskytnou informace o činnosti s mým dítětem a osobní konzultaci, pokud o ně zažádám na uvedených kontaktech.

Zpracování osobních údajů

Souhlasím se zpracováním osobních údajů mých a mého dítěte ze strany Nová škola, o.p.s., IČO 257 68 867, se sídlem Křížíkova 213/44, Praha 8 – Karlín (dále jen správce).

Účel zpracování:

- evidence a administrace účasti dítěte a mé v projektu MDT,
- vedení dokumentace o poskytované podpoře,
- zajištění komunikace mezi školou, MDT a zákonnými zástupci,
- splnění povinností vůči poskytovateli dotace a orgánům veřejné správy.

Rozsah zpracovávaných údajů:

- identifikační a kontaktní údaje dítěte a zákonného zástupce,
- údaje týkající se vzdělávání, podpory a poskytovaných služeb,
- případně informace ze školní dokumentace a poradenských zpráv (v nezbytném rozsahu a v souladu se zájmem dítěte).

Právní základ:

Zpracování je prováděno na základě tohoto souhlasu podle čl. 6 odst. 1 písm. a) a čl. 9 odst. 2 písm. a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 (GDPR).

Doba uchování údajů:

Osobní údaje budou uchovávány po dobu trvání projektu, tj. do 30. 6. 2028, a následně po nezbytně nutnou dobu stanovenou právními a finančními předpisy pro archivaci projektové dokumentace (nejdéle do 30. 6. 2033).

Příjemci údajů:

- členové MDT, kteří zajišťují podporu dítěte,
  - poskytovatel dotace (MPSV),
  - kontrolní orgány veřejné správy,
- vždy pouze v nezbytném rozsahu.

Práva subjektu údajů:

Zákonný zástupce má právo:

- na přístup ke zpracovávaným údajům,
- požadovat opravu nebo výmaz údajů,
- odvolat souhlas kdykoliv (odvoláním se nedotknou zákonnosti dřívějšího zpracování),
- podat stížnost u Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Kontaktní e-mail pro uplatnění práv: novaskola@novaskolaops.cz.

Souhlas je dobrovolný a lze jej kdykoliv písemně odvolat.

Jméno a příjmení žáka: .....

Datum narození žáka: ..... Třída: .....

Jméno a příjmení zákonného zástupce: .....

Datum narození zákonného zástupce: .....

Adresa trvalého bydliště: .....

(v případě odlišnosti u žáka a zákonného zástupce uveďte obě adresy)

Podpis zákonného zástupce: ..... Datum: .....

Podrobnější informace o realizátorech projektu na <http://www.novaskolaops.cz>

Příloha 3:

Formulář souhlasu s poskytnutím podpory v době výuky

Souhlas s poskytnutím podpory v době výuky

Souhlasím, aby mé dítě ....., nar. ....,

bylo podpořeno členy multidisciplinárního týmu (zejména terapeutkou, popř. sociální pracovnící nebo speciální pedagožkou) i v době výuky. Beru na vědomí, že je naším úkolem doplnit si zameškanou látku. V případě potřeby je možné se o pomoc obrátit na konkrétního vyučujícího zameškaného předmětu, popř. asistenta pedagoga, a domluvit se s ním na způsobu doplnění učiva.

Tento souhlas je platný po dobu trvání projektu, tedy do 30.7. 2028,

a lze jej kdykoli písemně odvolat.

Podpis zákonného zástupce: .....

Datum: .....

Příloha 4:

Formulář přihlášky do odpoledního klubu

Přihláška dítěte do odpoledního klubu na ZŠ .....

Jméno dítěte:.....

Adresa bydliště dítěte:.....

Jméno a telefonní kontakt rodiče/zákonného zástupce: .....

Podpisem přihlášky souhlasím s účastí mé dcery/mého syna na odpoledním klubu.

Prostor pro doplnění informací o případných zdravotních omezeních dítěte a alergiích: (Prosím, vepište, pokud je to aktuální – lze pokračovat i na druhé straně formuláře; pokud není, proškrtněte):

Datum: ..... Podpis zákonného zástupce: .....

Podrobnější informace o projektu: <http://www.novaskolaops.cz/spolecne-to-dame/>

SOUHLAS SE ZPRACOVÁNÍM OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Svým podpisem jako zákonného zástupce podpořeného dítěte též uděluji realizačnímu týmu projektu souhlas s nakládáním s osobními údaji dítěte podle zákona č. 101/2000 Sb., a to výhradně pro potřeby administrace a archivace projektu a případně pro účely kontroly realizace projektu ze strany relevantních veřejnosprávních subjektů.

Dále uděluji souhlas s pořizováním fotografií a audiovizuálních záznamů dítěte výhradně pro účely dokumentace aktivit projektu a pro případné zveřejňování fotografií na webových stránkách projektu nebo v propagačních materiálech donora, případně v odborných publikacích, které v souvislosti s projektem vzniknou.

Datum: .....

Podpis zákonného zástupce: .....

Příloha 5:

Formulář přihlášky na letní příměstský tábor

Přihláška dítěte na příměstský tábor

pořádaný při ZŠ .....

v termínu .....

Jméno dítěte:.....

Adresa bydliště dítěte:.....

Jméno a telefonní kontakt rodiče/zákonného zástupce: .....

Podpisem přihlášky souhlasím s účastí mé dcery/mého syna na příměstském táboře.

Prostor pro doplnění informací o případných zdravotních omezeních dítěte a alergiích: (Prosím, vepište, pokud je to aktuální – lze pokračovat i na druhé straně formuláře; pokud není, proškrtněte):

Datum: .....

Podpis zákonného zástupce: .....

SOUHLAS SE ZPRACOVÁNÍM OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Svým podpisem jako zákonného zástupce podpořeného dítěte též uděluji realizačnímu týmu projektu souhlas s nakládáním s osobními údaji dítěte podle zákona č. 101/2000 Sb., a to výhradně pro potřeby administrace a archivace projektu a případně pro účely kontroly realizace projektu ze strany relevantních veřejnosprávních subjektů.

Dále uděluji souhlas s pořizováním fotografií dítěte výhradně pro účely dokumentace aktivit projektu a pro případné zveřejňování fotografií na webových stránkách a FB projektu nebo v propagačních materiálech donora, případně v odborných publikacích, které v souvislosti s projektem vzniknou.

Datum: .....

Podpis zákonného zástupce: .....

Spolufinancováno
Evropskou unií

Školní terapeut

Zuzana Ježková

- Trápí tě něco?
- Potřebuješ se poradit?
- Chceš si s někým promluvit?
- Chtěl/a bys někomu pomoci a nevíš jak?

Nejsi na to sám / sama!

**JAK MĚ
NAJDEŠ?**

1. PATRO - BUDOVA B - DVEŘE B-2-10
email: jezkova@zssvermova.cz

Realizováno v rámci projektu: Zavedení a působení multidisciplinárního týmu na ZŠ Švermova, Liberec (reg. č.: CZ.03.02.01/00/24_067/0005566)

Spolufinancováno
Evropskou unií

Sociální pracovník

Hana Brandýská

- Potřebuješ pomoc, když máš problém doma nebo ve škole?
- Nevíš, na koho se obrátit, když se cítíš sám/sama?
- Chceš poradit, když si s něčím nevíš rady?

Neboj se ozvat – spolu to zvládneme!

**JAK MĚ
NAJDEŠ?**

1. PATRO - BUDOVA B - DVEŘE B-2-10
TELEFON: 771 150 953..
email: brandyska@zssvermova.cz.

Realizováno v rámci projektu: Zavedení a působení multidisciplinárního týmu na ZŠ Švermova, Liberec (reg. č.: CZ.03.02.01/00/24_067/0005566)

Metodika vychází ze zkušeností z projektů:

„Společně to dáme: Multidisciplinární týmy na ZŠ 5. května, Liberec a ZŠ Benešov nad Ploučnicí“.

Číslo projektu: CZ.03.02.01/00/22_029/0001342;

„Společně to dáme: Multidisciplinární týmy na školách v ORP Rumburk“.

Číslo projektu: CZ.03.02.01/00/22_029/0001341;

„Jsme s vámi, buďte s námi: Působení multidisciplinárních týmů na ZŠ Vojanova, Děčín s cílem předcházet předčasným odchodům ze vzdělávání“.

Číslo projektu: CZ.03.02.01/00/22_029/0004221;

„Jsme s vámi, buďte s námi: Působení multidisciplinárních týmů na ZŠ Havlíčkova, Litoměřice s cílem předcházet předčasným odchodům ze vzdělávání“.

Číslo projektu: CZ.03.02.01/00/22_029/0004222.

Financováno z Operačního programu Zaměstnanost plus.

„Toto dílo: Metodiku práce multidisciplinárního týmu v oblasti prevence a řešení předčasných odchodů ze vzdělávání je licencováno pod licencí Creative Commons CC BY 4.0. Licenční podmínky navštivte na adrese [CC BY 4.0 Právní ujednání](#) | [Uvedte původ 4.0 Mezinárodní](#) | [Creative Commons](#).“

Tvorba a vydání metodiky jsou financovány Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Zaměstnanost plus.

